

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**PRIMERJAVA
NALOŽBENEGA ZAVAROVANJA JUNIOR
S KONKURENČNIMI ZAVAROVANJI
V SLOVENIJI**

Ljubljana, november 2011

MIHA ŠTEFANČIČ

IZJAVA

Študent **Miha Štefančič** izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom **dr. Rasta Hartmana**, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 4.11.2011

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1. ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	2
1.1. Opredelitev in funkcije zavarovanja	2
1.2. Opredelitev življenjskega zavarovanja	4
1.3. Namen življenjskega zavarovanja	5
1.4. Vrste življenjskih zavarovanj	5
1.4.1. Terminsko (riziko) življenjsko zavarovanje	6
1.4.2. Klasično (mešano) življenjsko zavarovanje	7
1.4.3. Naložbeno življenjsko zavarovanje	7
1.5. Investicijski skladi	8
1.5.1. Delitev investicijskih skladov na zaprte in odprte	8
1.5.2. Vrste vzajemnih skladov	9
1.6. Razvoj življenjskih zavarovanj v Sloveniji	10
1.6.1. Stanje na področju življenjskih zavarovanj v Sloveniji v letu 2009.....	11
1.6.2. Naložbena življenjska zavarovanja v Sloveniji	14
1.6.3. Zakonodaja, ki ureja naložbena življenjska zavarovanja	14
2. PRIMERJAVA SPLOŠNIH POGOJEV ZAVAROVANJA JUNIOR S KONKURENČNIMI ZAVAROVANJI V SLOVENIJI	16
2.1. Primerjava na osnovi splošnih značilnosti zavarovanj	16
2.1.1. Starostne omejitve in zavarovalna doba	16
2.1.2. Zavarovalna vsota in zavarovalna premija	17
2.1.3. Zajemčena zavarovalna vsota in izplačilo ob doživetju	18
2.1.4. Vodenje osebnega računa in vrednost premoženja.....	19
2.1.5. Razdelitev premije med skladi in izbira investicijskih skladov	20
2.2. Primerjava na osnovi opcij med trajanjem zavarovanj.....	21
2.2.1. Prenos sredstev med skladi.....	22
2.2.2. Sprememba višine premije in zajemčene zavarovalne vsote ter možnost izrednih vplačil	22
2.2.3. Predujem.....	23
2.2.4. Mirovanje	24
2.2.5. Odkup	25
2.2.6. Kapitalizacija	26
2.2.7. Obnovitev	27
2.2.8. Možnost priključitve dodatnih zavarovanj	27

3. PRIMERJAVA PRIČAKOVANE VREDNOSTI OB DOŽIVETJU ZAVAROVANJA JUNIOR S KONKURENČNIMI ZAVAROVANJI V SLOVENIJI	29
3.1. Primerjava višin PVD glede na spol zavarovanca	30
3.2. Primerjava višin PVD ob doživetju glede na spol in starost zavarovanca	32
3.3. Primerjava višin PVD glede na dolžino zavarovalne dobe	34
3.4. Primerjava višin PVD ob doživetju glede na pričakovano donosnost	36
4. SKLEP	37
5. LITERATURA IN VIRI	41

KAZALO TABEL

Tabela 1: Tržni deleži zavarovalnic v Sloveniji v letu 2009 na področju življenjskih zavarovanj (v %)	12
Tabela 2: Bruto obračunana premija življenjskega zavarovanja, letna rast in delež v BDP med leti 2005 in 2009 (v 1.000 €)	13
Tabela 3: Medsebojna primerjava zavarovanj na podlagi splošnih pogojev in dodatnih možnosti med trajanjem zavarovanja	29
Tabela 4: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 30 let starega moškega in žensko ob mesečni premiji 50 €, zavarovalni dobi 15 let in stopnji donosnosti 8 %	31
Tabela 5: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 in 45 let starega moškega in žensko ob mesečni premiji 50 €, zavarovalni dobi 20 let in ob donosnosti 8 %	33
Tabela 6: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 let starega moškega in žensko, pri zavarovalni dobi 15 in 20 let, mesečni premiji 50 € in ob donosnosti 8 %	35
Tabela 7: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 let staro žensko ob donosnosti 8 % in 10 %	36

KAZALO SLIK

Slika 1: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 30 let starega moškega in žensko ob mesečni premiji 50 €, zavarovalni dobi 15 let in stopnji donosnosti 8 %	31
Slika 2: Koeficient PVD Ž/PVD M za posamezno naložbeno zavarovanje za 30 let starega moškega in žensko	32

Slika 3: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 in 45 let starega moškega in žensko ob mesečni premiji 50 €, zavarovalni dobi 20 let in donosnosti 8 %	33
Slika 4: Koeficienta PVD M45/PVD M27 in PVD Ž45/PVD Ž27 za posamezno naložbeno zavarovanje	34
Slika 5: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 let starega moškega in žensko, pri zavarovalni dobi 15 in 20 let, ob mesečni premiji 50 € in donosnosti 8 %	35
Slika 6: Koeficienta PVD M20/PVD M15 in PVD Ž20/PVD Ž15 za posamezno naložbeno zavarovanje	35
Slika 7: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 let staro žensko ob donosnosti 8 % in 10 %	36
Slika 8: Koeficient S.D. 10 %/S.D. 8 % za posamezno naložbeno zavarovanje	37

UVOD

Posledica vedno večje dinamičnosti sprememb in negotovosti v današnjem času, ki so stalen sopotnik sodobnega načina življenja, je tudi porast trenda povpraševanja po zagotavljanju stabilnosti, varnosti in gotovosti zase ter za svoje bližnje. Ena izmed oblik, s katero je mogoče do določene mere zadovoljiti povpraševanje po zgoraj navedenih potrebah, je instrument življenjskega zavarovanja.

Danes obstaja na trgu veliko različnih oblik življenjskih zavarovanj, ki so namenjena različnim ciljnim skupinam. Ponudba na trgu življenjskih zavarovanj se z razvojem le-teh vedno bolj širi in zajema že praktično vse starostne skupine ljudi. Ena izmed novejših, a hkrati zelo pomembnih oblik, je življenjsko zavarovanje namenjeno zagotavljanju varnosti otrok. V svojem diplomskem delu sem se odločil analizirati in predstaviti tovrstno obliko življenjskega zavarovanja, saj mi je zaradi lastnih preteklih izkušenj s področja trženja življenjskih zavarovanj, ta oblika zavarovanj zelo poznana.

Kot vzorčni primer sem se osredotočil na produkt imenovan Naložbeno zavarovanje Junior, ki ga nudi Zavarovalnica Triglav, saj menim, da bi velikost in tržni položaj Zavarovalnice Triglav na slovenskem trgu, lahko omogočala najkonkurenčnejšo ponudbo. Naložbeno zavarovanje Junior bom primerjal s štirimi konkurenčnimi produkti drugih zavarovalnic, ki pokrivajo isto tržno nišo in se tržijo na slovenskem zavarovalnem trgu.

Cilj mojega diplomskega dela je, na podlagi primerjalne analize Naložbenega zavarovanja Junior in konkurenčnih produktov na slovenskem trgu, predstaviti tovrstna naložbena življenjska zavarovanja ter njihove prednosti, obenem pa čim obširneje prikazati vse možnosti, ki jih tovrstna zavarovanja nudijo svojim zavarovalcem. V svoji analizi se bom osredotočil predvsem na možnosti, ki jih zavarovanja nudijo in njihovo stroškovno učinkovitost.

Z diplomskim delom bom poskušal potrditi naslednji dve hipotezi:

1. Naložbeno zavarovanje Junior zavarovalcu omogoča največjo fleksibilnost med trajanjem zavarovanja v primerjavi z ostalimi konkurenčnimi produkti,
2. Naložbeno zavarovanje Junior je v primerjavi z ostalimi konkurenčnimi produkti stroškovno najučinkovitejše zavarovanje, kar se kaže preko najvišje pričakovane vrednosti ob doživetju.

Diplomsko delo je narejeno na podlagi deduktivnega analitičnega pristopa in je razdeljeno na tri medsebojno povezane vsebinske sklope. Kratkemu uvodu sledi prvi del, ki je pretežno teoretičen in obravnava vsa teoretična izhodišča, ki so pomembna za diplomsko delo. Na začetku prvega dela sem v širšem pomenu opredelil pojem zavarovanja in navedel

njegove funkcije. V nadaljevanju sem podrobneje opredelil pojem življenjskega zavarovanja, predstavil njegov namen ter navedel vrste življenjskih zavarovanj. Ker se v svojem diplomskem delu osredotočam na posebno obliko življenjskega zavarovanja to je naložbeno življenjsko zavarovanje, sem se na koncu prvega dela osredotočil na to obliko in jo podrobneje predstavil. Prvo poglavje zaključuje pregled stanja naložbenega življenjskega zavarovanja v Sloveniji.

V drugem delu, ki je deskriptiven, sem podrobneje predstavil Naložbeno življenjsko zavarovanje Junior (v nadaljevanju Junior) ter ga primerjal z ostalimi štirimi konkurenčnimi produkti na slovenskem trgu. Opisu produktov in njihovih ponudnikov, sledi primerjava Juniorja z ostalimi zavarovanji na osnovi splošnih značilnosti zavarovanj kot so starostne omejitve, zavarovalna doba, zajamčena zavarovalna vsota itd. V nadaljevanju sem predstavil različne osnovne in dodatne opcije pri zavarovanju kot so možnost mirovanja, kapitalizacije, odkupa, sklenitve dodatnih zavarovanj itd.

V tretjem in hkrati zadnjem delu diplomskega dela, sem na podlagi izračunov pričakovane vrednosti ob dožitju, s praktičnimi primeri medsebojno primerjal zavarovanje Junior in ostala opisana konkurenčna zavarovanja. Izračune sem predstavil tabelarno in grafično ter jih podrobneje pojasnil.

Diplomsko delo sem zaključil s sklepom, v katerem sem ovrednotil izhodiščni hipotezi. V zaključku sem povzel pomembne ugotovitve, do katerih sem prišel pri izdelavi diplomskega dela.

1. ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA

1.1. OPREDELITEV IN FUNKCIJE ZAVAROVANJA

Pojem zavarovanje pomeni varnost pred določenim dogodkom ali dejstvom. Človek je skozi čas razvijal najrazličnejše oblike ukrepov, da bi zavaroval svoje premoženje in samega sebe pred različnimi dogodki, ki so za posledico lahko imeli nastanek škode. Skozi čas so se pojavljale nove oblike nevarnosti in tako posledično vplivale na nastanek novih oblik zavarovanj. Z razvojem družbe je postala skrb za varstvo vse bolj domena širše skupnosti, in ne več toliko stvar samozaščite posameznika. Organizirana skupna zaščita pred določenimi nevarnostmi, je omogočala večjo zaščito posameznika. Bistvo le-te je odprava posledic, ki nastanejo zaradi določenih škodnih dogodkov, ki jih človek z drugimi sistemi zaščite ni mogel preprečiti. Posebno dejavnost, ki se ukvarja z organiziranjem zaščite oziroma varnosti, danes imenujemo zavarovanje (Ivanjko, 1999, str. 11).

Sam pojem zavarovanja se v pogovornem jeziku uporablja v različnih pomenih. Tudi definicij zavarovanja je veliko, vse pa so odvisne od vidika, iz katerega preučujemo

zavarovanje kot gospodarsko dejavnost. Končina (1994, str. 74) definira zavarovanje kot dejavnost, ki zagotavlja gospodarsko varnost, pri čemer je varnost mišljena v primeru zavarovanih škodnih dogodkov. Boncelj (1983, str. 13) pravi, da je zavarovanje gospodarska institucija ustvarjanja gospodarske varnosti z združevanjem različnih objektov zaradi izravnavanja nevarnosti.

Ljudi in premoženje (nevarnostne objekte) ogrožajo številne nevarnosti. Zavarovanje zaradi razpršitve tveganja oz. izravnavanja nevarnosti v skupine povezuje nevarnostne objekte, ki jih ogrožajo enake nevarnosti. Z vidika nastanka škode se ne ve, komu se bo škoda zgodila, oceni pa se lahko koliko škod se bo pripetilo znotraj zavarovane skupine. Iz prispevkov zavarovane skupine se izplača zavarovalnina oz. zavarovalna vsota tistim, ki se jim zgodi zavarovalni primer ali upravičencem. To pomeni, da zavarovanje kot posebna dejavnost temelji na zakonu velikih števil. Delovanje zakona velikih števil pomeni, da večja kot je zavarovalna skupina posameznih zavarovancev, natančneje lahko predvidimo škodni rezultat celotne skupine. Bistvo zavarovanja je porazdelitev izgub med skupino ljudi, ki so izpostavljeni enakim rizikom (Bogataj, 1998, str. 6).

Vsaka gospodarska dejavnost mora za svoj obstoj v okolju, v katerem deluje, izpolnjevati določene naloge. Funkcije zavarovanja delimo na glavne in stranske. Poznamo pet glavnih funkcij zavarovanja (Boncelj, 1983, str. 180), in sicer:

Ustvarjanje gospodarske varnosti, ki pomeni gotovost, da bo ob nastanku gospodarske škode le-ta povrnjena z zavarovanjem. Njen namen je jasen – izravnavanje oziroma časovno in prostorsko uresničevanje gospodarske varnosti. Ta funkcija je najpomembnejša funkcija zavarovanja.

Izravnavanje nevarnosti kot funkcija zavarovanja, je sestavljena iz medsebojno povezanih podfunkcij. Te podfunkcije so: prenašanje, prevzemanje, nošenje, porazdeljevanje, izravnavanje in odpravljanje nevarnosti.

Odpravljanje motenj v gospodarskem delovanju. Vsak gospodarski subjekt je z drugimi gospodarskimi subjekti povezan v narodno gospodarstvo. Gospodarska škoda lahko nastane pri opravljanju gospodarske dejavnosti in se zaradi že prej omenjene povezanosti subjektov lahko prenese na delovanje celotnega gospodarstva. Ta funkcija predstavlja odpravo gospodarske škode. Tako posamezni gospodarski objekti kot celotno gospodarstvo težijo k preprečevanju posameznih motenj, pri čemer jim je v veliko pomoč zavarovanje, ki prevzame in nosi določene nevarnosti in morebitno gospodarsko škodo.

Ohranjanje nepretrganosti narodnogospodarskega procesa. Nevarnostni dogodek prizadene določen objekt in s tem tudi gospodarsko dejavnost v celotni panogi, kar se prenese na celoten narodnogospodarski proces. Zavarovanje tako tudi varuje narodnogospodarski proces in ohranja njegovo nepretrganost.

Ohranjanje življenjske ravni. Škode nastanejo zaradi nevarnostnih objektov, ki jim je izpostavljen vsak posameznik. To so na primer bolezni, nezgode, invalidnost, starost, smrt ali brezposelnost. Življenjska raven se ohranja z zavarovanjem oseb proti omenjenim škodam.

1.2. OPREDELITEV ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA

Prvi primer modernega življenjskega zavarovanja t.j. matematičnega pristopa k oblikovanju pravil za delovanje dolgoročnega zavarovanja, je znan iz Škotske iz leta 1743. Oblikovan je bil za potrebe socialnega varstva družin umrlih duhovnikov. Zasnova sklada je bila tako dobro oblikovana, da v enaki obliki deluje še danes. Prva prava zavarovalnica za vzajemno zavarovanje imenovana The Life Assurance and Annuity Association, je bila ustanovljena v Angliji. Po 46-ih letih delovanja, je zaradi dolgov propadla. Prav tako v Angliji ustanovljena zavarovalnica za življenjska zavarovanja Equitable, ki je bila ustanovljena leta 1756, pa velja za najstarejšo še delujočo zavarovalnico. Od njene ustanovitve naprej, se je moderno življenjsko zavarovanje hitro razširilo po vsem svetu (Bogataj, 1998, str. 15).

Življenjsko zavarovanje je osebno zavarovanje, ki se nanaša na zavarovanje za nevarnosti, ki pretijo človeku, njegovemu življenju in njegovi integriteti. Temelji na negotovosti trajanja človekovega življenja. Gre torej za zavarovanje človekovega življenja za primer pogodbenega dogodka in za obdobje, za katero je zavarovanje sklenjeno. Ta dogodek lahko predstavlja smrt zavarovanca, doživetje določene starosti ali pa iztek določenega obdobja, v katerem lahko nastopi ena od omenjenih okoliščin. V primeru nastanka zavarovalnega primera v pogodbenem roku, je zavarovalnica zavarovancu oz. določenemu upravičencu dolžna izplačati zavarovalno vsoto (Bijelić, 1998, str. 214).

Od vseh zavarovalnih panog je življenjsko zavarovanje po svoji funkciji najbolj raznovrstno in heterogeno. Pojavlja se v različnih oblikah, hkrati pa obstaja možnost različnih kombinacij, ki omogočajo široko izbiro za uresničitev zavarovančevih ciljev in želja. To velja tako za življenje posameznika kot tudi za celotno družbo (Gole, 2006, str. 10).

Zavarovanje omogoča posamezniku in njegovi družini oblikovanje lastnega sistema socialne varnosti, ki je prilagojen možnostim in okoliščinam, v katerih živijo. Vendar pa življenjsko zavarovanje ne predstavlja zgolj zavarovanja, temveč je to tudi ena najbolj dovršenih oblik dolgoročnega varčevanja prebivalstva. Pri dobičkonosnem poslovanju zavarovalnice, so zavarovanci upravičeni do dela tega dobička, ki ga lahko prejmejo v obliki dividend ali povečanja pravice ob upokojitvi oz. ob doživetju. Gre za zavarovanje človeških življenj, kjer ne gre za običajno zavarovalno pogodbo, ampak za varčevanje z določenim namenom, ki nam hkrati zagotavlja socialno varnost (Gole, 2006, str. 10).

Zavarovalnice vodijo sredstva življenjskih zavarovanj na računih, ločenih od računov ostalih zavarovanj ter morajo iz premij med drugim oblikovati matematično rezervo namenjeno izplačilu zavarovalnih vsot. Prav tako se sredstva zbrana od življenjskih zavarovanj v primeru stečaja ne uvrščajo v stečajno maso (Gole, 2006, str. 10).

1.3. NAMEN ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA

Z razvojem življenjskih zavarovanj ter vedno večje in pestrejše ponudbe le-teh, se pomen življenjskih zavarovanj povečuje tako za posameznika kot za celotno družbo. Posamezniku zmanjšuje strah pred eksistencialnimi riziki in nudi socialno varnost, družbi pa omogoča ustvarjanje dobička.

Pomen življenjskega zavarovanja z vidika posameznika (OECD, 1996, str. 13)

- življenjsko zavarovanje v primeru smrti zavarovanca zagotavlja izplačilo dogovorjene vsote, ki nudi njegovim bližnjim večjo ekonomsko varnost pred finančnimi posledicami zaradi izpada dohodka, ki ga je zagotavljal zavarovanec svoji družini;
- življenjsko zavarovanje je način varčevanja – gre za nekakšno napol obvezno varčevanje, saj večina ljudi, ki sicer ne bi tako dosledno varčevali, redno plačujejo premije;
- produkti življenjskega zavarovanja (zavarovalna vsota, renta) zagotavljajo posameznikom finančno varnost, ko se upokojijo;
- polica življenjskega zavarovanja se uporablja kot instrument zavarovanja posojila, ki upniku v veliki meri zagotavlja, da bo v primeru zamude ali neplačila dolžnika njegova terjatev poplačana.

Pomen življenjskega zavarovanja z vidika družbe (OECD, 1996, str. 14):

- pomaga prenašati breme upokojevanja, ker pozitivno vpliva na razbremenitev državnega pokojninskega sistema;
- je podpora celotnemu gospodarskemu razvoju, saj gre pri življenjskem zavarovanju za dolgoročno zavarovanje, ki zagotavlja stabilne naložbe v gospodarstvo, zavarovalnice pa se pojavljajo v vlogi finančnih posrednikov, ki množico drobnih prihrankov spreminjajo v mogočen kapital na narodnogospodarski ravni.

1.4. VRSTE ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ

Življenjska zavarovanja je možno deliti na več načinov. V nadaljevanju sem se odločil predstaviti tri najpogostejše delitve življenjskih zavarovanj v Sloveniji (Dolceta, 2011).

Prvi kriterij delitve življenjskih zavarovanj je **način izplačila zavarovalnine**. Poznamo kapitalska in rentna zavarovanja. Za kapitalska zavarovanja je značilno, da se s pogodbo

dogovorjena vsota ponavadi izplača v enkratnem znesku. Pri rentnem zavarovanju gre za ponavljajoče se izplačevanje dogovorjenih vsot oziroma rent.

Druga delitev življenjskih zavarovanj je glede na **število oseb, ki se zavarujejo**. Po tej delitvi poznamo kolektivna in individualna zavarovanja. Kolektivna zavarovanja so tista, s katerimi je z eno polico zavarovano večje število oseb. Individualna življenjska zavarovanja pa so tista, pri katerih je z eno polico zavarovana le ena oseba.

Tretja delitev temelji **glede na cilje**, ki jih s takšnim zavarovanjem želimo doseči. V Sloveniji so najpogostejše tri vrste življenjskih zavarovanj, in sicer terminsko (riziko) življenjsko zavarovanje brez varčevalne komponente, klasično (mešano) življenjsko zavarovanje z varčevalno komponento ter življenjsko zavarovanje z naložbenim tveganjem (naložbeno življenjsko zavarovanje) (Bohinc, 2002, str. 56–57).

Čeprav se zdi, da danes obstaja veliko vrst življenjskih zavarovanj, gre v bistvu le za različice osnovne vrste zavarovanja. Vse vrste zavarovanj namreč delujejo po osnovnem načelu - zavarovalnici plačate premijo in v primeru, da se vam med zavarovalno dobo zgodi smrt, zavarovalnica upravičencu izplača zavarovalno vsoto v skladu s sklenjeno polico.

1.4.1. Terminsko (riziko) življenjsko zavarovanje

Terminsko (riziko) življenjsko zavarovanje je oblika življenjskega zavarovanja, pri katerem se zavarovanec zavaruje za primer smrti za dogovorjeno dobo. V primeru, da zavarovanec umre pred iztekom zavarovalne dobe, zavarovalnica upravičencu izplača dogovorjeno zavarovalno vsoto, zavarovalna družba pa nima nobenih obveznosti do upravičenca. Ta oblika življenjskega zavarovanja ne vsebuje varčevalne komponente. Največkrat se prav ta oblika zavarovanja povezuje z najemom bančnega posojila in je namenjena zaščititi družinskih članov ali drugih bližnjih, ki bi bile v primeru smrti zavarovane osebe obremenjene s pokrivanjem nastalih obveznosti (Grobelsšek, 1999, str. 30).

Zavarovanje omogoča poplačilo kreditov ali se uporablja kot nadomestilo za izpad dohodka. Premija tega zavarovanja krije torej le riziko smrti, pri čemer varčevalni del ni vključen. Premija je neprimerno cenejša od premije mešanega življenjskega zavarovanja, zagotavlja pa enako zaščito za primer smrti pri enakih drugih pogojih, kot so na primer starost in spol zavarovanca, zavarovalna doba itd. Rizično življenjsko zavarovanje je primerno za vse tiste, ki potrebujejo visoko zaščito družinskih članov. Zanj se odločajo tudi tisti, ki ne potrebujejo varčevalnega dela zavarovanja, ker uporabljajo druge možnosti, ki jih v te namene ponuja trg, ter si zavarovanje in varčevanje urejajo povsem neodvisno med seboj (Grobelsšek, 1999, str. 30).

1.4.2. Klasično (mešano) življenjsko zavarovanje

Mešano zavarovanje obsega tako zavarovalno kritje za primer smrti kot za primer doživetja. Možne so različne oblike teh zavarovanj. Najbolj razširjeno je zavarovanje, pri katerem sta zavarovalni vsoti za primer doživetja in smrti enaki. Možne so tudi druge oblike zavarovanj za doživetje in smrt, pri katerih je na primer višja ena od obeh zavarovalnih vsot. Zavarovalni dogodek pri mešanem življenjskem zavarovanju je bodisi smrt zavarovanca v določeni dobi, ki je določena v zavarovalni pogodbi, bodisi preživetje zavarovanca v določeni dobi. Prav zaradi te kombinacije je med vsemi življenjskimi zavarovanji najbolj razširjeno. Mešano življenjsko zavarovanje je zavarovanje in hkrati varčevanje. Ko zavarovana oseba doživi zavarovalno dobo, zavarovalnica upravičencu izplača dogovorjeno zavarovalno vsoto s pripisanimi dobički. Upravičenec lahko izbira med izplačilom zavarovalne vsote v enkratnem znesku ali izplačevanjem v obliki mesečne rente (Zavarovalnica Triglav, 2006).

V primeru smrti zavarovane osebe že med trajanjem zavarovanja, se upravičencu izplača zavarovalna vsota za primer smrti skupaj z do tedaj pripisanimi dobički. Poznamo tudi vzajemna mešana zavarovanja, pri katerih sta zavarovani dve osebi, na primer zakonca. V primeru doživetja obeh oseb se izplača ista zavarovalna vsota, kakor tudi v primeru smrti ene od zavarovanih oseb. Po smrti enega od zavarovancev prenehajo nadaljnje obveznosti zavarovalnice. Ker sta krita primera smrti obeh oseb, pri doživetju pa se izplača le ena zavarovalna vsota, je to zavarovanje malo dražje kot če bi zavarovali le eno osebo (Zavarovalnica Triglav, 2006).

1.4.3. Naložbeno življenjsko zavarovanje

Naložbeno življenjsko zavarovanje je oblika življenjskega zavarovanja, pri kateri poleg zavarovanja za primer smrti, varčujemo v izbranih vzajemnih skladih. Z varčevalnim delom zavarovalne premije vstopimo na trg kapitala, s tem prevzamemo naložbeno tveganje in dobimo možnost doseganja višjih donosov in posledično višjega privarčevanega zneska ob izteku zavarovalne dobe. Zakon o zavarovalništvu definira naložbeno življenjsko zavarovanje kot življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega sklada, pri katerem zavarovanec prevzema naložbeno tveganje, povezano s spremembo vrednosti investicijskih kuponov oziroma drugih vrednostnih papirjev investicijskih skladov oziroma povezano s spremembo vrednosti enote premoženja kritnega sklada Zakon o zavarovalništvu (Ur. l. RS, št. 109/2006).

V tujini so takšna zavarovanja znana pod imenom »unit-linked« oziroma »index-linked« življenjska zavarovanja. To pomeni, da se zavarovalna vsota spreminja z indeksom, na katerega je zavarovanje vezano. Unit-linked življenjsko zavarovanje je življenjsko

zavarovanje, pri katerem so donosi vezani na vrednost enot vzajemnih skladov ali na indeks naložbenega portfelja, ki ga oblikuje zavarovalnica sama. Index-linked življenjsko zavarovanje, pa je življenjsko zavarovanje, kjer so donosi vezani predvsem na borzni indeks (Swiss Re, 2003, str. 6).

Naložbeno življenjsko zavarovanje širi ponudbo življenjskih zavarovanj predvsem tako, da omogoča zavarovalcem aktivnejši pristop k zavarovanju. S sklenitvijo takšnega zavarovanja je posameznik ne le življenjsko zavarovan, temveč posredno vstopi tudi na trg vrednostnih papirjev. Del premije je namenjen zavarovanju za primer smrti in morebitnim dodatnim zavarovanjem, s preostalim delom premije pa zavarovalnica kupuje enote ali delnice zunanjih investicijskih skladov. Ob zavarovalnem dogodku se izplača zajamčena zavarovalna vsota oziroma vrednost premoženja, v primeru da je le-ta večja (Zavarovalnica Triglav, 2011).

Za naložbeno življenjsko zavarovanje je značilno, da izplačana zavarovalna vsota ni znana vnaprej, saj je odvisna od vrednosti indeksa, na katerega je zavarovalna vsota vezana. Zaradi nepredvidenega nihanja vrednosti indeksa tik pred iztekom zavarovanja, se takšnim zavarovanjem dodajajo klavzule, ki ščitijo zavarovalce pred prenizko izplačanimi zavarovalnimi vsotami.

1.5. INVESTICIJSKI SKLADI

Investicijski skladi so institucije finančnega trga, ki zbirajo denarna sredstva investorjev in tako zbrana denarna sredstva investirajo v različne vrste naložb, ki tvorijo portfelj investicijskega sklada, tega pa po navadi upravlja management v posebni finančni instituciji (Dimovski & Gregorič, 2000, str. 165).

1.5.1. Delitev investicijskih skladov na zaprte in odprte

V skladu s slovensko zakonodajo investicijske sklade glede na kriterij pravic investitorja klasificiramo v dve kategoriji, in sicer ločimo odprte investicijske sklade ali vzajemne sklade in zaprte investicijske sklade ali investicijske družbe (ZISDU-1, 2002; ZISDU-1-UPB1, 2005).

Odpri investicijski skladi ali vzajemni skladi: zanje je značilno, da velikost kapitala oz. število delnic ni vnaprej določeno. Investitorji lahko kadarkoli zahtevajo, da jim investicijski sklad odkupi njihov investicijski kupon ali delnico po neto čisti vrednosti, ki predstavlja razliko med vrednostjo sredstev investicijskega sklada in vsemi obveznostmi do virov, izraženo na eno delnico. To pa pomeni, da se vrednost sredstev oz. investicijskih kuponov sklada v odvisnosti od spremembe tečajev vrednostnih papirjev, ki so v portfelju

vzajemnega sklada, stalno spreminja. Najbolj znana oblika odprtih investicijskih skladov so vzajemni skladi (Bodie Z. et al., 2001, str. 105).

Zaprti investicijski skladi ali investicijske družbe: opredeljeni so kot delniška družba, ki ima ob ustanovitvi določen fiksen obseg kapitala oz. fiksno število delnic. Vrednostni papirji, v katerih so izražene pravice investorjev do investicijskega sklada, so prosto prenosljivi in se z njimi lahko trguje na borzi. Vendar pa investorji ne morejo od investicijskega sklada zahtevati odkupa vrednostnih papirjev, kot je to mogoče pri odprtih skladih. Ker je cena delnice takega sklada odvisna od ponudbe in povpraševanja ter od uspešnosti poslovanja sklada, prodajalec nima nikakršnega zagotovila, da bo za prodane vrednostne papirje dobil denarna sredstva v višini neto čiste vrednosti. Ta oblika sklada je manj pogosta (Bodie et al., 2001, str. 106).

1.5.2. Vrste vzajemnih skladov

Vzajemni skladi so v svetu najpogostejša oblika investicijskih skladov, saj je kar 90 % vseh investicijskih skladov v oblikah vzajemnih skladov. Zaradi prilagajanja potrebam in željam investorjev, se je v obdobju od ustanovitve prvega vzajemnega sklada do danes razvila vrsta različnih vzajemnih skladov. Vsak sklad ima svojo naložbeno politiko, ki kaže njegovo usmerjenost glede tveganja, donosnosti, stroškov, provizij, specializacije in področja investiranja. Med najpomembnejšimi tipi vzajemnih skladov glede na politiko investiranja so naslednji (Bodie et al., 2001, str. 108–109):

Skladi kratkoročnih vrednostnih papirjev ali denarni skladi: so edina oblika vzajemnih skladov, ki so namenjeni kratkoročnemu investiranju in jih zato imenujemo tudi denarni skladi. So najvarnejša oblika in primerni kot zamenjava za bančne vloge. Tisti, ki nimajo vstopnih in izstopnih provizij so primerni tudi kot začasno parkirišče prostega denarja, ki čaka na vložitev nekam drugam, torej tudi za dobo 1 leta ali manj;

Obvezniški skladi: imajo svojo aktivo naloženo v dolžniških vrednostnih papirjih podjetij in države na različnih ravneh. Večino njihovih dohodkov predstavljajo obresti, kapitalski dobički pa so manjši. Njihov cilj je predvsem doseganje čim večjega in stalnega prihodka za njihove delničarje. So primernejši za konzervativnejše vlagatelje, ki niso naklonjeni tveganju in nihanju tečajev, obenem pa so primerni za naložbe z relativno kratkim časovnim horizontom (npr. 3 do 5 let);

Mešani skladi: vsebujejo tako delnice kot obveznice in so nekoliko bolj tvegani kot obvezniški ter primernejši za daljše obdobje naložbe (npr. 5 do 10 let);

Delniški skladi: predvsem investirajo v delnice, čeprav lahko držijo vrednostne papirje s fiksnim donosom in druge vrednostne papirje. So najbolj tvegani glede na višino

pričakovanih donosov (njihova vrednost v povprečju najbolj niha) in so ustrezni, kadar je naložbeno obdobje dolgo 10 let ali več;

Uravnoteženi skladi: sestavljeni so tako iz lastniških kot iz dolžniških vrednostnih papirjev. Sestavljeni so na prepričanju, da so razmere, ki so neugodne za navadne delnice lahko ugodne za obveznice in obratno. So zmerno tvegani. V primerjavi z mešanimi skladi, je pri teh skladih sorazmerje sredstev lociranih na posamezen trg sredstev podvrženo manjšim nihanjem;

Indeksni skladi: vlagajo v vrednostne papirje, ki sestavljajo določene tržne indekse, zaradi česar so donosi te vrste skladov podobni tržnim.

1.6. RAZVOJ ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ V SLOVENIJI

V Sloveniji se je življenjsko zavarovanje in zavarovalništvo nasploh pojavilo veliko kasneje kot v bolj razvitih evropskih deželah, poleg tega pa predvsem v obliki delovanja tujih zavarovalnic v drugi polovici 19. stoletja. Kot prvi poskus življenjskega zavarovanja na Slovenskem lahko označimo leta 1872 ustanovljeno Zavarovalno banko Slovenije. Leta je nudila zavarovanja za primer smrti in doživetja, vendar je leta 1885 propadla. Preporod je na področje zavarovalništva na Slovenskem prinesla ustanovitev Vzajemne zavarovalnice leta 1900 v Ljubljani. Leta 1919, po prvi svetovni vojni, je Vzajemna zavarovalnica svoje delovanje razširila tudi na področje življenjskega zavarovanja. Pomemben trenutek za razvoj zavarovalništva je bil, ko je Vzajemna zavarovalnica od avstrijskih zavarovalnic, ki so takrat delovale na slovenskem ozemlju, prevzela življenjska zavarovanja (Bogataj, 1998, str. 16).

Po drugi svetovni vojni je zavarovanje postalo centralizirano. Leta 1945 je ljudska oblast zaplenila premoženje vseh tujih zavarovalnic, Vzajemna zavarovalnica pa se je preimenovala v Zavarovalni zavod Slovenije (Bogataj, 1998, str. 16).

Nov sistemski zakon o zavarovalništvu je leta 1967 napovedal boljše čase in omogočil ustanovitev poslovnih zavarovalnic, ki so nastale z združitvijo občinskih in medobčinskih zavarovalnic v Zavarovalnico Sava. Leta 1976 sta se Zavarovalnica Sava in Zavarovalnica Maribor združili v Zavarovalno skupnost Triglav. Ta je bila do leta 1990 edina slovenska zavarovalna organizacija s sedežem v Sloveniji in ena izmed treh največjih zavarovalnic v Jugoslaviji (Bogataj, 1998, str. 16).

Obdobje od leta 1976 do leta 1990 je bilo za življenjsko zavarovanje še posebej težavno, saj je visoka inflacija razvrednotila zavarovalne vsote, s katerimi so si zavarovanci poizkušali zagotoviti ekonomsko varnost. Šele s spremembo deviznih predpisov, je življenjsko zavarovanje zopet dobilo svoj smisel (Bogataj, 1998, str. 16).

Po letu 1990 se je začelo obdobje tržno naravnane zavarovalništva in prišlo je do liberalizacije v zavarovalništvu. Po osamosvojitvi Slovenije so se osamosvojile tri območne skupnosti Zavarovalnice Triglav in postale delniške družbe. Tako so nastale Zavarovalna družba Adriatic, Zavarovalnica Tilia in Zavarovalnica Maribor. Prav tako je iz podružnice Zavarovalnice Croatia osiguranje nastala Slovenica, srbska zavarovalnica Dunav pa se je preoblikovala v Ljubljansko zavarovalnico. Poleg naštetih so nastale tudi nekatere nove zavarovalnice (Bogataj, 1998, str. 16).

1.6.1. Stanje na področju življenjskih zavarovanj v Sloveniji v letu 2009

Zavarovalnice in pozavarovalnice so leta 2009 delovale v razmerah gospodarske in finančne krize, kar je razvidno tudi iz statističnih podatkov. Ob zmanjšani rasti premoženjskih zavarovanj je bila nekoliko nižja stopnja rasti skupne premije neizbežna. Do konca leta 2009 so zavarovalnice zbrano bruto obračunano premijo povečale za 2,7 %, kar je za 3,9 odstotne točke manj kot leto prej. Premija premoženjskih zavarovanj se je povečala za 4,8 %, premija življenjskih zavarovanj pa je upadla za 2 %. Zmanjšana gospodarska aktivnost podjetij in družb je neposredno vplivala na rast nekaterih vrst premoženjskih zavarovanj. Največjo negativno rast premije je doživelo zavarovanje prevoza blaga (znižanje za 14 %).

Manj premij kot leta 2008 je bilo zbrane pri kreditnih in kavcijskih zavarovanjih, pri zavarovanjih različnih finančnih izgub, pri zavarovanju avtomobilske odgovornosti ter pri nezgodnem in letalskem zavarovanju. Posledice recesije so prikazane v lanskoletnih bilancah mnogih družb, pri čemer slabitve pri naložbah zmanjšujejo višino dobička (Statistični zavarovalniški bilten, 2010, str. 45).

Zavarovalne družbe si različno prizadevajo zmanjšati stroške poslovanja, nekatere tudi z zmanjševanjem števila zaposlenih. Ob koncu leta 2009 so (po)zavarovalnice zaposlovale 6.409 oseb ali za 0,16 % manj oseb kot leto prej. Število zavarovalnih zastopnikov in posrednikov z opravljenim izpitom oziroma licenco, pa se vsako leto povečuje. V Sloveniji se je v letu 2010 z zavarovalništvom ukvarjalo že približno 11.000 oseb. Kljub njihovim prizadevanjem je jasno, da delež življenjskih zavarovanj v celotnem portfelju še ne bo kmalu presegel najvišje vrednosti iz leta 2007 (Statistični zavarovalniški bilten 2010, str. 45).

Tudi leto 2009 je žal zaznamovalo intenzivno škodno dogajanje (čeprav je bilo šibkejše kot leta 2008). Rast izplačanih odškodnin (3,0 %) je bila večja od rasti premij. Škodni rezultat se je v primerjavi z letom 2008 povečal za dve desetinki odstotne točke in je za leto 2009 znašal 59,8 %. Pri življenjskih zavarovanjih se je znesek izplačanih zavarovalnin leta 2009 povečal za dobrih šest odstotkov, saj so mnogi zavarovalci prekinili zavarovanje. Delež življenjskih zavarovanj v celotnem portfelju (30,4 %) pa je bil že drugo leto zapored nižji

od največjega, ki je bil dosežen leta 2007 (32,17 %) (Statistični zavarovalniški bilten, 2010, str. 45).

V makroekonomskem pogledu oziroma ob primerjavi z zavarovalnim trgom EU, kjer je večina kazalcev slabših kot leta 2008, je bil rezultat slovenske zavarovalne dejavnosti v letu 2009 razmeroma dober. Zbrana bruto obračunana premija je dosegla vrednost 2,073 milijarde evrov ali 0,21 % vse premije v EU, kar je za dve stotinki odstotne točke več kot v letu 2008 (Statistični zavarovalniški bilten, 2010, str. 45).

Poslovanje v kriznem okolju je najbolj prizadelo največjo zavarovalnico in specializirane življenjske zavarovalnice ter tiste, ki najtesneje poslujejo z gospodarstvom ali delujejo v bančnem okolju. To se kaže predvsem v zmanjšanju njihove zbrane bruto obračunane premije. Zavarovalnica Triglav, je denimo za 2 % povečala premijo neživljenjskih, a hkrati za 9 % zmanjšala premijo življenjskih zavarovanj. Njena skupna premija se je zmanjšala za 1 %, tržni delež njenega celotnega portfelja pa se je iz 39,99 % zmanjšal na 35,85 %. Tržni delež manjših zavarovalnic, zlasti tistih s tujim kapitalom, se je od leta 2008 pomembno povečal, zato lahko ugotovimo, da se je stopnja koncentracije trga zmanjšala, vrstni red zavarovalnic po tržnem deležu v skupni premiji, pa se ni pomembno spremenil. Prvih pet zavarovalnic obvladuje 79,95 % trga, kar je za sedem desetink odstotka manj kot leta 2008 (Statistični zavarovalniški bilten, 2010, str. 46).

Tabela 1: Tržni deleži zavarovalnic v Sloveniji v letu 2009 na področju življenjskih zavarovanj

ZAVAROVALNICA	TRŽNI DELEŽ
Triglav	43,50 %
KD Življenje	14,11 %
Maribor	13,77 %
Merkur	7,92 %
GRAWE	4,85 %
NLB Vita	4,64 %
Generali	3,88 %
Adriatic Slovenica	3,04 %
Tilia	2,13 %
Wiener Städtische	1,73 %
Victoria-Volksbanken	0,43 %
Skupaj	100 %

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2010, tabela str. 15

Sedem zavarovalnic z večinskim tujim kapitalom (Allianz Hungaria, ARAG, Generali, GRAWE, Merkur, Victoria-Volksbanken, Wiener Städtische) in NLB Vita, ki ima sicer 50 % delež tujega kapitala, je zbrano bruto obračunano premijo od leta 2008 povečalo za

dobrih 33 %, in sicer na 192 milijonov evrov. S tem so te zavarovalnice leta 2009 obvladovale 9,27 % zavarovalniškega trga, kar je za 0,58 odstotne točke več kot leto pred tem. Pri življenjskih zavarovanjih je bil tržni delež zavarovalnic s tujim kapitalom dvakrat višji (18 %), pri premoženjskih pa nižji (5 %) (Statistični zavarovalniški bilten, 2010, str. 46).

Življenjska zavarovanja prodaja trinajst zavarovalnic, od tega dveh ne uvrščamo med klasične zavarovalnice. Privlačnost nakupa življenjske police se je z recesijo zmanjšala, zato so zavarovalnice z življenjskimi zavarovanji v letu 2009 zbrale »le« za 630 milijonov evrov bruto obračunane premije, leta 2008 pa 643 milijonov (Statistični zavarovalniški bilten, 2010, str. 46).

Življenjska zavarovanja so prvič odkar statistično opazujemo zavarovalno dejavnost, doživela padec svoje premije. Zavarovalnice so v letu 2009 z vsemi vrstami življenjskih zavarovanj zbrale nekaj več kot 630 milijonov evrov, kar je za dva odstotka manj kot leta 2008. Padec zbrane premije je bil največji pri zavarovanju s kapitalizacijo izplačil (27,7 %), saj so mnogi zavarovalci prekinili zavarovanje. Premija zavarovanj, vezanih na investicijske sklade, se je zmanjšala za 1,7 %. Padec je doživela tudi premija zavarovanj za primer poroke ali rojstva, premija drugih klasičnih življenjskih zavarovanj pa se je ob tem celo nekoliko povečala (za 0,9 %) (Statistični zavarovalniški bilten, 2010, str. 50).

Tabela 2: Bruto obračunana premija življenjskega zavarovanja, letna rast in delež v BDP med leti 2005 in 2009 (v 1.000 €)

Leto	Premija	Letna rast	Delež v BDP
2005	464.834	108,6	1,70
2006	540.655	116,3	1,78
2007	609.266	112,7	1,77
2008	642.653	105,5	1,73
2009	630.089	98,0	1,81

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2010, tabela str. 15

Padec skupne premije vseh življenjskih zavarovanj je manj izrazit kakor velik skok rasti kosmatih zavarovalnin. Te so se od leta 2008 povečale za 6,1 %, najbolj pri zavarovanju s kapitalizacijo izplačil. Škodni rezultat življenjskih zavarovanj se je zato poslabšal, in sicer je padel na 29,9 % (Statistični zavarovalniški bilten, 2010, str. 50).

Življenjska zavarovanja imajo kljub trenutni krizi še vedno lepo prihodnost, saj so se v prvem tromesečju leta 2010 že pokazale prve sledi okrevanja. Delež premije življenjskih zavarovanj v celotnem portfelju se je od leta 2003, ko je znašal 24 %, do leta 2009 okrepil na 30 %, pričakovati pa je njegovo nadaljnjo rast.

1.6.2. Naložbena življenjska zavarovanja v Sloveniji

Slovenija se je z naložbenimi zavarovanji prvič srečala po spremembi pokojninske zakonodaje leta 1999, ko so zavarovalnice in pokojninske družbe začele prodajati prostovoljna dodatna pokojninska zavarovanja. Področje življenjskih zavarovanj je postalo aktualnejše šele leta 2001, pogosteje pa se je začelo pojavljati šele leta 2002, ko so zavarovalnice Slovenica, Generali in Triglav na trg ponudile vsaka svojo kombinacijo življenjskega zavarovanja za primer smrti in varčevanja v investicijskih skladih. Ovire, ki so preprečevale, da bi se tovrstna zavarovanja v Sloveniji razvila že prej, so bile poleg neugodne zakonodaje, tako zavarovalniške kot tiste, ki ureja trgovanje z vrednostnimi papirji, še s tem povezana nerazvitost trga vrednostnih papirjev, neustrezna informacijska podpora v zavarovalnicah ter navsezadnje tudi nepripravljenost zavarovalnic, da bi trgu ponudile kompleksnejša in transparentnejša zavarovanja (Benko, 2005, str. 75).

Z leta 2000 sprejetim Zakonom o zavarovalništvu (ZZavar), ki je uskladi slovensko zavarovalniško zakonodajo z evropsko, so bili omogočeni zakonski okviri za možnost hitrejšega razvoja tovrstnih zavarovanj. Trg vrednostnih papirjev se je do leta 2002 že dovolj razvil, spremembe v bančništvu so narekovale varčevalcem, da svoje prihranke iz depozitov prenesejo v druge donosnejše naložbe, informacijska tehnologija pa je tudi v zavarovalništvu dosegla zadovoljivo raven. Poleg naštetega so se zavarovalnice zavedale, da bodo v težjih konkurenčnih razmerah, ki jih je napovedoval pričakovan vstop Slovenije v Evropsko unijo, brez sodobnih zavarovanj težko preživele. Bil je torej skrajni čas za prihod naložbenih življenjskih zavarovanj na slovenski trg (Benko, 2005, str. 75).

1.6.3. Zakonodaja, ki ureja naložbena življenjska zavarovanja

Zakon o zavarovalništvu (Ur. l. RS, št. 13/2000; v nadaljevanju ZZavar), ki je v veljavo stopil 3. marca 2000 obsega 21 poglavij s 364 členi; najobsežnejše je 5. poglavje o obvladovanju tveganj, ki prinaša poenotenje finančnega prava. Zakon je sistemski predpis. Zakonodajalec je imel pri njegovem nastajanju za cilj uskladitev pravil o zavarovalništvu s pravili EU. Zakon ureja pogoje za opravljanje zavarovalne dejavnosti, organizacijo in poslovanje zavarovalnic, zavarovalnih zastopnikov in posrednikov ter organizacijo in opravljanje zavarovalnega nadzora. ZZavar prepoveduje opravljanje zavarovalnih poslov v eni pravni osebi. Izjema so že obstoječe zavarovalnice, ki lahko nadaljujejo poslovanje kot kompozitne zavarovalnice. Določen je sistem nadzora nad strukturo delničarjev zavarovalnic. Predpisana so posebna dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave zavarovalnice, poudarjene so dolžnosti in odgovornost članov uprave in nadzornega sveta zavarovalnice.

Poseben poudarek daje zakon zagotavljanju finančne trdnosti zavarovalnic s pravili o kapitalski ustreznosti, o zajamčenem kapitalu, z oblikovanjem zavarovalno-tehničnih

rezervacij ter z odločitvijo vrst dovoljenih naložb. Pri tem uvaja nekatere terminološke novosti; namesto v zavarovalništvu uveljavljenega izraza solventna meja govori o kapitalski ustreznosti ter namesto izraza garancijski sklad uporablja izraz zajamčen kapital. Z vidika odstranjevanja omejitev je pri naložbah pomembno, da zakon zavarovalnicam ne predpisuje več dolžnosti vlaganja sredstev v državne vrednostne papirje, po drugi strani pa jim vseeno delno omogoča nalaganje sredstev v tujini. Pravila o načinu izračunavanja kapitala ter kapitalskih zahtev glede izračunavanja zavarovalno-tehničnih rezervacij ter glede naložb, so še podrobneje določena s posebnim podzakonskim predpisom, kar je za zavarovalno dejavnost izredno pomembno (Pavlinič, 2007, str. 36).

Zaradi zaščite zavarovancev v primeru stečaja, je zakon uvedel institut kritnega sklada. Gre za premoženje, namenjeno pokrivanju obveznosti zavarovalnic iz tistih vrst zavarovanj, za katere je treba oblikovati matematične rezervacije. Zavarovalnica mora s premoženjem kritnih skladov upravljati ločeno od drugega premoženja; pravila o tem, kako se premoženje loči, so z zakonom natančno določena. Zaradi zagotavljanja potrebne finančne trdnosti je določen tudi poseben, dodaten nadzor nad zavarovalniškimi skupinami.

Zakon določa sistem notranjega in zunanjskega nadzora nad poslovanjem zavarovalnic. Zavarovalnica mora po novem organizirati notranjo revizijo, ki kot samostojen organizacijski del neposredno podrejen upravi zavarovalnice, nadzoruje pravilnost in zakonitost poslovanja. Zavarovalnica mora imenovati tudi pooblaščenega aktuarja, katerega naloga je preveriti ali so izračunane rezervacije oblikovane tako, da zagotavljajo trajno izpolnjevanje vseh obveznosti zavarovalnice iz zavarovalnih pogodb. Javni nadzor nad zavarovalnicami, zavarovalnimi zastopniškimi in posredniškimi družbami ter drugimi subjekti nadzora opravlja Agencija za zavarovalni nadzor, ki je pri tem delu samostojna in neodvisna. Pristojnosti in ukrepi te agencije so podrobno določeni, prav tako posebna oblika upravnega postopka, po katerem ukrepe izvaja.

Z ZZavar se je slovenski zavarovalni trg odprl tudi za tuje osebe, ki so z domačimi izenačene glede kapitalskih naložb v zavarovalnice in glede ustanavljanja zavarovalnic. Tako se je z uveljavitvijo ZZavar v Republiki Sloveniji omogočilo ustanavljanje podružnic tujih zavarovalnic, saj so bile odpravljene dotedanje omejitve na področju pozavarovanja. Zavarovalnice iz EU, brez podružnice v Sloveniji, pa še vedno niso mogle neposredno prodajati svojih zavarovanj na slovenskem zavarovalnem trgu. Predvideno je bilo, da se bo trg glede tega odprl takrat, ko bo Republika Slovenija postala polnopravna članica EU.

2. PRIMERJAVA SPLOŠNIH POGOJEV ZAVAROVANJA JUNIOR S KONKURENČNIMI ZAVAROVANJI V SLOVENIJI

Drugo poglavje mojega diplomskega dela je namenjeno primerjavi splošnih značilnosti zavarovanj in dodatnih možnosti pri zavarovanjih med Naložbenem življenjskem zavarovanjem Junior Zavarovalnice Triglav in konkurenčnimi produkti drugih zavarovalnic. Za začetek se bom osredotočil na kratko predstavitev ponudnikov zavarovanj in zavarovalnih produktov, nato pa bo sledila primerjava in analiza zavarovanj s posebnim poudarkom na zavarovanju Junior. Poglavje bom zaključil s kratkim pregledom ugotovitev.

Namen zavarovanja Junior in drugih tovrstnih zavarovanj je varčevanje za otrokovo prihodnost oz. omogočanje finančne pomoči v primeru smrti staršev oz. skrbnikov. V tem primeru je zavarovanec skrbnik, upravičenec do zavarovalne vsote v primeru zavarovalnega primera, pa otrok. Najbolj razširjena tovrstna zavarovanja pri nas so: Naložbeno zavarovanje Junior zavarovalnice Triglav (v nadaljevanju Junior), Prizma Junior zavarovalnice Maribor (v nadaljevanju Prizma Junior), Moj otrok zavarovalnica Tilie (v nadaljevanju Moj Otrok), Baby GaranT zavarovalnice Generali (v nadaljevanju Baby GaranT) ter NLB Vita Razigrana zavarovalnice NLB Vita (v nadaljevanju NLB Vita Razigrana).

Pri tovrstnih zavarovanjih se v začetku vplačuje premijo na isti način kot pri klasičnih naložbenih zavarovanjih. Po preteku zavarovalne dobe se otroku izplača celotna vrednost zavarovanja v enkratnem znesku oz. v obliki rente, ki mu ponavadi služi kot štipendija. Nekatera zavarovanja omogočajo možnost izbire med enkratnim izplačilom vrednosti zavarovanja in rentnim izplačevanjem.

2.1. PRIMERJAVA NA OSNOVI SPLOŠNIH ZNAČILNOSTI ZAVAROVANJ¹

2.1.1. Starostne omejitve in zavarovalna doba

K **Juniorju** (Splošni pogoji zavarovanja Junior, 2011) lahko pristopijo zdrave osebe stare od 14 do 65 let, in sicer za takšno zavarovalno dobo, ob kateri pri njenem izteku ne bodo starejše od 75 let. Zavarovanje je možno skleniti z ali brez zdravniškega pregleda. Osebe,

---

¹ Vir: Splošni pogoji zavarovanj Junior, Prizma Junior, Moj otrok, Baby GaranT in Razigrana; Spletne strani zavarovalnic Triglav, Maribor, Tilia, Generali in NLB Vita.

ki niso popolnoma zdrave in osebe, ki so starejše od 65 let je možno zavarovati le po dopolnilnih pogojih. Zavarovalna doba pri Juniorju je od 10 do največ 25 let.

Za sklenitev zavarovanja je potrebno izpolniti zdravstveni vprašalnik, v katerem zavarovalec izpolni podatke o svojem zdravstvenem stanju, zaposlitvi, naravi dela ter o osebnem zdravniku. O potrebnosti zdravniškega pregleda presoja zavarovalnica glede na seštevek vseh zavarovalnih vsot za smrt in pristopne starosti zavarovalca. Stroške zdravstvenega pregleda krije zavarovalnica.

Prizma Junior določa starostne omejitve med 14 in 70 let in zavarovalno dobo od 5 do 25 let.

Moj Otrok se od Juniorja razlikuje le po zavarovalni dobi, ki znaša najmanj 10 let oz. do dopolnjene starosti med 18 in 25 let.

Tudi Generali **Baby GaranT** se od Juniorja razlikuje le po trajanju zavarovalne dobe, ki je od 5 do 25 let.

Zavarovanje **NLB Vita Razigrana** se v tej točki malenkost razlikuje od Juniorja. Za zavarovanca se v zavarovalni pogodbi lahko določi le oseba, ki je na dan začetka zavarovanja stara vsaj 14 let oziroma oseba, ki še ni dopolnila 66 let obenem pa da na dan začetka dobe izplačevanja štipendije še ne bo dopolnila 76 let. Zavarovalna doba je razdeljena med dobo varčevanja in dobo izplačevanja štipendije. Najkrajša doba varčevanja je 5 let, najkrajša doba izplačevanja štipendije pa 3 leta, torej je skupna najkrajša zavarovalna doba 8 let. Najdaljša doba varčevanja je 27 let, najdaljša doba izplačevanja štipendije pa 10 let, tako da je najdaljša zavarovalna doba 37 let.

Ugotavljam, da se glede na starostne omejitve in zavarovalno dobo zgoraj navedena zavarovanja medsebojno razlikujejo. Najfleksibilnejše starostne omejitve nudijo pri zavarovanju Prizma Junior. Najdaljše trajanje zavarovalne dobe nudi NLB Vita Razigrana, najkrajšo pa Moj Otrok. Junior se v tej točki uvršča med bolj fleksibilna zavarovanja.

2.1.2. Zavarovalna vsota in zavarovalna premija

Minimalna mesečna premija pri **Juniorju** znaša 35 EUR, v primeru zavarovanja dveh otrok pa znaša minimalna mesečna premija skupno 50 EUR (25 EUR na enega otroka). Celotno premijo sestavlja osnovna premija za naložbeno življenjsko zavarovanje ter premija za dodatna zavarovanja. Dodatne premije pri Juniorju so možne za nezgodno življenjsko zavarovanje zavarovalca in pa nezgodno zavarovanje otroka.

Osnovna premija se deli na dva dela, in sicer na zavarovalni del, ki je namenjen zavarovanju za primer smrti in morebitnim dodatnim zavarovanjem ter na naložbeni del. Naložbeni del premije je namenjen nakupu investicijskih skladov, ki jih je zavarovalec izbral pri sklenitvi zavarovanja in jih je možno v času trajanja zavarovanja tudi zamenjati. Popolnoma neodvisen del premije je namenjen nezgodnemu zavarovanju, saj ga je mogoče poljubno dodati oz. odstraniti iz zavarovanja.

Višina zjamčene zavarovalne vsote pri Juniorju je poljubna in je odvisna od dogovora z zavarovalnico glede na zavarovalno dobo, višino premije in pristopno starost zavarovanca.

Pri **Prizmi Junior** znaša minimalna mesečna premija 20 EUR, minimalna zavarovalna vsota pa je 2.000 EUR oz. najmanj 10 % in do največ 200 % skupne predvidene vplačane premije v zavarovalnem obdobju.

Premija pri **Moj otrok** znaša najmanj 25 EUR.

Pri zavarovanju **Baby GaranT** je premija višja in znaša minimalno 50 EUR. Najnižja zavarovalna vsota znaša 2.500 EUR, medtem ko je najvišja 200 % hipotetične vsote premij. Zavarovalna vsota je odvisna tudi od starosti zavarovanca, višine premije in dobe sklenitve zavarovanja.

Minimalna mesečna premija pri zavarovanju **NLB Vita Razigrana** znaša 35 EUR, možno pa je tudi enkratno vplačilo. V tem primeru znaša minimalna vplačana premija 3.000 EUR, zavarovalna vsota pa se določi kot 100 % vsote dogovorjenih vplačil obročnih premij v dobi varčevanja.

Glede na minimalno mesečno premijo se zavarovanja medsebojno zelo razlikujejo. Najnižjo minimalno mesečno premijo omogoča zavarovanje Prizma Junior v višini 20 EUR na posameznega zavarovalca, najvišja mesečna premija pa je določena pri zavarovanju Baby GaranT, in sicer 50 EUR. Pri zavarovanju Junior minimalna mesečna premija variira glede na število zavarovalcev, in sicer znaša 35 EUR za enega otroka v primeru, da je zavarovalec eden in 25 EUR, v primeru, da se hkrati zavaruje dva otroka. Glede na navedeno se Junior uvršča med bolj fleksibilna zavarovanja.

2.1.3. Zjamčena zavarovalna vsota in izplačilo ob dožitju

Zavarovalec ob sklenitvi zavarovanja **Junior** sam določi višino zjamčene zavarovalne vsote za primer smrti. Nevarnostna premija za primer smrti se obračuna samo v primeru, da zjamčena zavarovalna vsota presega vrednost premoženja na osebnem računu zavarovalca.

V primeru, da zavarovalec umre med plačevanjem premije, se le-ta ne plačuje več, hkrati pa se prekinejo vsa dodatna zavarovanja. Zavarovalnica bo ob takem dogodku na osebнем računu zagotovila takšno stanje, da bo vrednost premoženja po smrti zavarovane osebe najmanj enaka zajamčeni zavarovalni vsoti oziroma vrednosti premoženja na osebнем računu, če le-to presega zajamčeno zavarovalno vsoto. Sredstva bodo nato do konca zavarovalne dobe vezana na vrednost enot premoženja izbranih skladov. Upravičencu, v primeru Juniorja otroku, se vsota izplača šele ob dopolnjenem 18. letu starosti. Do takrat sredstva zadrži Zavarovalnica Triglav.

Izplačilo ob doživetju je pri Juniorju možno na dva načina. Možno je izplačilo celotne vrednosti premoženja na naložbenem računu v enkratnem znesku ali pa v obliki mesečne štipendije.

Prizma Junior zagotovi izplačilo zavarovalne vsote tudi v primeru smrti zavarovane osebe v času trajanja zavarovanja. Premije v takem primeru ni več potrebno plačevati.

Pri zavarovanju **Moj otrok** v primeru smrti zavarovalca zavarovalnica v sklade vplača vse še nezapadle premije, če pa je bilo zavarovanje sklenjeno z enkratnim vplačilom premije, zavarovalnica v sklade dodatno vplača 50 % vplačane enkratne premije, vendar ne več kot 30.000 EUR. V primeru doživetja se ZZV izplača v enem znesku.

Pri **Baby GaranT** v primeru smrti zavarovanca zavarovalnica izplača vrednost enot na osebнем računu zavarovalca in razliko do dogovorjene zavarovalne vsote. Obveznost zavarovalnice se vedno izplača v denarju.

Pri **NLB Vita Razigrana** ob smrti zavarovanca zavarovalnica dopolni do 100 % zavarovalne vsote. Otroku ima pravico do štipendije, izplačilo pa je možno le v obliki štipendije.

Vsa omenjena zavarovanja ob smrti zavarovane osebe dopolnijo zavarovanje do zajamčene zavarovalne vsote, premije pa ni potrebno več vplačevati. Razlikujejo pa se glede na vrsto izplačila. Prizma Junior, Moj otrok in Baby GaranT izplačajo zajamčeno zavarovalno vsoto v enkratnem znesku, medtem ko je pri NLB Vita Razigrana možno izplačilo le kot štipendija. Glede na navedeno je Junior najbolj fleksibilen, saj omogoča izbiro med izplačilom v enkratnem znesku ali v obliki štipendije.

2.1.4. Vodenje osebnega računa in vrednost premoženja

Zavarovalnica Triglav za vsako polico posameznega zavarovalca vodi njegov osebni naložbeni račun. Preko naložbenega računa je mogoča popolna preglednost stanja naložb in vpogled v račun preko spleta. Na naložbenem računu se vodijo podatki o gibanju

vrednosti enot premoženja, vplačanih premijah in skupni vrednosti premoženja zavarovalca.

Vrednost premoženja na naložbenem računu zavarovalca se na določen obračunski dan v mesecu izračuna tako, da se število enot premoženja na naložbenem računu pomnoži z VEP (vrednost enote premoženja) posameznega investicijskega sklada, ki velja na ta dan. Pri **Juniorju** zavarovalnica po zaključku obračunskega dne za tekoči mesec poračuna zapadlo premijo za dodatna zavarovanja in za dodatno nezgodno zavarovanje otrok, provizijo za upravljanje ter nevarnostno premijo za primer smrti. Poračun se izvede z zmanjševanjem ustreznega števila enot premoženja na osebnem računu zavarovalca.

V tej točki so si vsa zavarovanja zelo podobna. Vse zavarovalnice vodijo osebne naložbene račune za svoje zavarovalce, le da so stroški vodenja naložbenega računa pri nekaterih zavarovalnicah določeni znotraj splošnih pogojev pri drugih pa ne.

2.1.5. Razdelitev premije med skladi in izbira investicijskih skladov

Junior omogoča zavarovalcu izbiro do največ treh različnih vzajemnih skladov iz ponudbe hkrati in ob pogoju, da je minimalni znesek vplačila v posamezen sklad 10 EUR. Enkrat letno mora zavarovalnica zavarovalca pisno obvestiti o številu enot na naložbenem računu in vrednostih le-teh.

Zavarovalec ima pri **Juniorju** možnost izbire med vsemi skladi, ki jih ponuja zavarovalnica Triglav, teh pa je več kot 25. Medsebojno se razlikujejo zlasti glede na stopnjo rizičnosti naložb in naložbeno strukturo. Zavarovalec ima možnost izbire med obvezniškimi, mešanimi in delniškimi skladi ter posebnim skladom Triglav Svet G80. Trenutno je možno izbirati med vsemi skladi upravljaljskih družb Triglav DZU, Abančna DZU, Probanka upravljanje in Commerzbank.

Pri **Prizmi junior** je možno izbrati do pet vzajemnih skladov hkrati, in sicer izmed ponudbe 22-ih skladov. Minimalna vsota vplačila v posamezen sklad mora znašati najmanj 10 % dogovorjene premije. V ponudbi je mogoče izbirati med osmimi skladi upravljalca KBM Infond, in sicer Infond Delniški, Infond Hrast, Infond Uravnoteženi, Infond Europa, Infond BRIC, Infond ENERGY, Infond PanAmerica in Infond Life, osmimi vzajemnimi skladi Ilirike DZU, to so Modri korak, Modra gazela, Modra farmacija, Vzhodna Evropa, Modre finance, Azija, Modra energija in mešani vzajemni sklad Modra kombinacija ter med petimi vzajemnimi skladi, ki jih upravlja Publikum PDU, to pa so Balkan, Azijski tigri, Nova Evropa, Sci&Tech in International. Ponudbo zaokrožuje sklad z zajamčenim donosom ZM Zajamčeni, ki zagotavlja najmanj 2,75 % letni donos v času trajanja zavarovanja.

Zavarovanje **Moj otrok** ponuja izbiro več kot 41 skladov, ki jih upravlja 11 različnih upravljavcev. Zavarovalec lahko izbere največ 6 skladov, minimalno vplačilo v en sklad pa znaša 10 EUR. Ta znesek mora biti enak najmanj 10 % dogovorjene premije.

Naložbeno zavarovanje **Baby GaranT** temelji na naložbah v sklade skupine GaranT, ki jih upravlja družba Generali Investments. Le-teh je 5, izbrati pa je potrebno enega, v katerega se vplačuje 100 % premije. Posebnost teh skladov je, da zagotavljajo izplačilo premoženja po najvišji ustvarjeni vrednosti enote premoženja v celotnem obdobju poslovanja sklada. Upravljavec določa garancijo vedno na zadnji borzni dan v mesecu. Garancija najvišje vrednosti se povečuje vsak mesec, ko je vrednost enote premoženja višja kot je bila v preteklem mesecu. Za garancijo jamčita finančni instituciji Commerzbank AG, Frankfurt am Main in Banca IMI, S.p.A.

Pri NLB Vita **Razigrana** se vse premije vplačujejo v NLB krovni sklad, ki ga upravlja družba NLB Skladi. Krovni sklad vsebuje 12 podskladov, premijo pa je možno porazdeliti med maksimalno 5 podskladov naenkrat, torej je minimum vplačila 20 % premije na en podsklad. Naložbeni portfelj v okviru krovnega sklada NLB Skladi vsebuje celovito ponudbo konkurenčnih podskladov, ki vsebujejo naložbe z vseh pomembnejših kapitalskih trgov in gospodarskih panog v svetu. Zavarovalec ima možnost vlaganja v delniške, uravnotežene in obvezniške podsklade, odvisno od nagnjenosti k tveganju.

Ugotavljam, da vsa opisana zavarovanja ponujajo široko izbiro naložbenih skladov, z izjemo Baby GaranT, ki je zaradi garancije specifičen produkt. Možna je izbira med obvezniškimi, mešanimi in delniškimi skladi. Tudi pri razporeditvi premije med skladi je izbira velika, se pa minimalni vložek na sklad in sočasno število skladov med ponudniki razlikuje. Največjo izbiro ponuja zavarovanje Moj otrok, saj nudi možnost izbire med kar 41-imi različnimi skladi, ki jih upravlja 11 upravljavcev. Najmanjšo izbiro omogoča Baby GaranT, saj je mogoče izbirati le med 5-imi posebnimi garantiranimi skladi. Junior se na tej točki uvršča na drugo mesto z več kot 25 skladi 4-ih upravljavcev.

2.2. PRIMERJAVA NA OSNOVI OPCIJ MED TRAJANJEM ZAVAROVANJ²

Zavarovalnice omogočajo svojim zavarovalcem prilagajanje naložbenih življenjskih zavarovanj tudi med trajanjem le-teh. Menim, da je fleksibilnost med trajanjem zavarovanja eden izmed pomembnejših dejavnikov, ki pomagajo posameznikom pri odločitvi o izbiri naložbenega življenjskega zavarovanja. Zaradi navedenega se mi zdi smiselno opraviti primerjavo med omenjenimi zavarovanji tudi na podlagi možnosti, ki jih ima posameznik med trajanjem zavarovanja. Zavarovanja bom primerjal na podlagi

---

² Vir: Splošni pogoji zavarovanj Junior, Prizma Junior, Moj otrok, Baby GaranT in NLB Vita Razigrana; Spletne strani zavarovalnic Triglav, Maribor, Tilia, Generali in NLB Vita

možnosti prenosa sredstev med skladi, spremembe višine premije, spremembe ZZV, možnosti izrednih vplačil, predujma, mirovanja, odkupa, kapitalizacije, obnovitve in možnostjo priključitve dodatnih zavarovanj.

2.2.1. Prenos sredstev med skladi

Pri **Juniorju** je mogoč prenos sredstev med različnimi skladi po 6-ih mesecih trajanja zavarovanja, če so bile pred tem vplačane vse premije. Med časom zavarovanja je tudi možno vezati vsako nadaljnjo vplačano premijo na drug sklad. Za prenos sredstev se obračunajo stroški po veljavnem ceniku (0,5 % vrednosti prenesenega premoženja). Prenos sredstev se opravi na obračunski dan v mesecu, po prejetju pisne zahteve zavarovalca. Zavarovalec mora zavarovalnico pisno obvestiti vsaj 8 dni pred koncem meseca.

Prizma Junior omogoča enkrat letno brezplačen prenos med skladi, vsak naslednji prenos pa se zaračuna po tekočem ceniku. Izbranih skladov je hkrati lahko največ pet.

Tudi **Moj otrok** omogoča enkrat letno brezplačno prerazporeditev sredstev med skladi, prenos pa se vsakokrat plača po aktualnem ceniku.

Pri zavarovanju **Baby GaranT** je prestop možen enkrat letno in je brezplačen, vendar ne pred pretekom 3-h let od začetka zavarovanja.

NLB Vita Razigrana omogoča prestop z zneskom najmanj 1.000 EUR in plačilom 10 EUR za stroške.

Ugotavljam, da vsa omenjena zavarovanja omogočajo prenos in prerazporeditev sredstev med skladi. Pri Prizmi Junior, Moj otrok in Baby GaranT je ta opcija enkrat letno brezplačna, medtem ko pri Juniorju in NLB Vita Razigrani nastanejo ob tem dodatni stroški. S tega stališča se Junior ne uvršča na vrh.

2.2.2. Sprememba višine premije in zajamčene zavarovalne vsote ter možnost izrednih vplačil

Ob sklenitvi zavarovanja, se zavarovalec odloči za višino zajamčene zavarovalne vsote, višino premije in periodiko vplačevanja premij. Pri **Juniorju** je dogovor načeloma fiksni, povečanje zajamčene zavarovalne vsote je mogoče le v določenih primerih kot so: rojstvo otroka, pridobitev višje izobrazbe, sklenitev zakonske zveze ali najem dolgoročnega kredita za nakup nepremičnine zavarovane osebe.

Zavarovalec lahko ob predhodnem soglasju zavarovalnice vplača dodatno enkratno vplačilo, s čimer se dokupijo enote premoženja izbranih skladov. Zaradi dodatnih vplačil se zajamčena zavarovalna vsota ne spremeni.

Prizma Junior je prilagodljivo zavarovanje, ki omogoča tako zvišanje kot tudi znižanje premije in zavarovalne vsote v odvisnosti od zavarovalčevih potreb med zavarovalnim obdobjem.

Moj otrok omogoča spremembo zavarovalne vsote pod posebnimi pogoji, in sicer: poroka zavarovane osebe, rojstvo otroka zavarovane osebe, ustanovitev lastnega podjetja zavarovane osebe in najem stanovanjskega posojila. Zavarovalec lahko zahteva povišanje zavarovalne vsote za največ 80 % prvotne zavarovalne vsote. V nobenem primeru zavarovalna vsota ne more presežati 180 % seštevka dogovorjenih premij oz. 180 % enkratnega vplačila premije.

Pri **Baby Garant** so mogoča dodatna vplačila premije, kadar so vse redne premije plačane in skladno z dogovorom. Možnost izrednih vplačil je mogoča tudi drugim osebam in ne le zavarovalcu. Spremembe ZZV niso omenjene.

NLB Vita Razigrana omogoča zvišanje višine premije in dodatna vplačila premije. Spremembe ZZV niso omenjene.

Ugotavljam, da v tej točki so si vsa zavarovanja zelo podobna. Pri vseh so možne spremembe višine premije in možnost izrednih vplačil premije, spremembe ZZV pa so mogoče le pod posebnimi pogoji. Baby Garant in NLB Vita Razigrana ne omenjata možnosti spremembe ZZV.

2.2.3. Predujem

Junior omogoča predujem in sicer pod pogojem, da je od začetka zavarovanja minilo vsaj dve leti in da so premije plačane za najmanj dve leti. Zavarovalec mora vložiti pisno zahtevo na zavarovalnico, zavarovalnica pa mu izplača do 80 % odkupne vrednosti police. Predujem lahko zavarovalec kasneje vrne. V primeru izplačila predujma, se ZZV zniža za znesek vplačila, izplačilo in vračilo predujma pa ne vplivata na obveznost plačevanja premije.

Pri **Prizmi junior** je možen predujem ob pogoju, da so bile vplačane vsaj tri letne premije. Zavarovanje ostane v veljavi. Najvišji znesek predujma znaša največ 80 % odkupne vrednosti police. Predujem se določi v enotah premoženja in se izplača po prodajni vrednosti enote premoženja, ki je veljala na dan odobritve predujma, zmanjšane za stroške odobritve predujma, ki znašajo 1 % izplačila. V primeru odobritve in izplačila predujma se

zavarovalcu vrednost njegovega premoženja po polici, vložena pri vzajemnih skladih, zmanjša za izplačano število enot predujma.

Pri **Moj otrok** zavarovalec lahko zahteva izplačilo predujma največ dvakrat v času trajanja zavarovanja, pri čemer morajo med izplačilom prvega in drugega predujma poteči najmanj 3 leta. Najvišji znesek predujma znaša 80 % vrednosti zbranega premoženja in ne manj kot 10 % oziroma najmanj 1.000 EUR. Po predujmu mora na polici ostati najmanj 1.000 EUR vrednosti premoženja na polici.

Pri **Baby GaranT** in **NLB Vita Razigrana** predujem ni omenjen.

Ugotavljam, da Junior, Prizma Junior in Moj otrok v splošnih pogojih omenjajo možnost predujma v višini 80 % odkupne vrednosti police, se pa pogoji od zavarovalnice do zavarovalnice razlikujejo. Najbolj fleksibilno zavarovanje po tem kriteriju je Junior, saj so pogoji za izplačilo predujma najmanj restriktivni. Vplačani morata biti najmanj dve letni premiji. Prizma Junior zahteva vplačilo najmanj treh polnih letnih premij, Moj otrok pa dopušča izplačilo predujma le dvakrat v dobi trajanja celotnega zavarovanja.

2.2.4. Mirovanje

Mirovanje zavarovanja pomeni, da zavarovalec ne plačuje premije za dobo, ki ni daljša od enega leta. Pri **Juniorju** je mogoče zahtevati mirovanje po šestih mesecih od začetka zavarovanja in ob pogoju, da so premije plačane najmanj za šest mesecev. Zavarovalec lahko v času trajanja zavarovanja mirovanje zahteva največ dvakrat. Med enim in drugim zahtevkom za mirovanje morata miniti vsaj dve leti, v vmesnem obdobju pa morajo biti vplačane vse premije. Zavarovalnica ima v skladu s splošnimi pogoji možnost zavrnitve mirovanja.

V času mirovanja je jamstvo za primer smrti enako kapitalizirani zavarovalni vsoti, za izplačila iz naslova dodatnih zavarovanj, pa zavarovalnica ne jamči. Trajanje zavarovanja se zaradi mirovanja ne spremeni.

Pri **Prizmi Junior** lahko zavarovalec za omejeno obdobje uveljavlja pravico do mirovanja plačevanja premije iz dveh razlogov, in sicer zaradi nepretrgane brezposelnosti zavarovalca v obdobju daljšem od šestih mesecev in v primeru, da so se okoliščine od sklenitve zavarovalne pogodbe bistveno spremenile. Mirovanje lahko neprekinjeno traja največ eno leto. Zavarovalec lahko v času trajanja zavarovanja zahteva mirovanje največ dvakrat. Zavarovalec lahko drugič zahteva mirovanje le v primeru, da sta od predhodnega mirovanja pretekli vsaj dve leti, zavarovalec pa je v vmesnem obdobju redno plačeval zavarovalno premijo. Zavarovalnica ima pravico brez obrazložitve zavrniti zahtevo za mirovanje.

V splošnih pogojih **Moj Otrok** in **Baby Garant** mirovanje ni omenjeno.

Pri zavarovanju NLB Vita **Razigrana** je mirovanje možno. Če je dogovorjeno obročno plačevanje premije, lahko zavarovalnica na zahtevo zavarovalca v dobi varčevanja odobri mirovanje plačevanja premije. Če je mirovanje plačevanja premije odobreno, zavarovalec v tem času ni dolžan plačevati premije, zavarovalne vsote za vse zavarovalne primere pa ostanejo nespremenjene. Določila o indeksaciji se ne uporabljajo.

Ugotavljam, da v splošnih pogojih Juniorja, Prizme Junior ter NLB Vita Razigrane je omenjena možnost mirovanja. Pogoji za to so si med policami zelo podobni. Junior in Prizma Junior natančno določata, da je mirovanje možno pod posebnimi pogoji in traja največ eno leto. Za primerjavo ni podanih dovolj informacij, da bi bilo možno ovrednotiti, katero od navedenih zavarovanj je glede možnosti mirovanja najugodnejše.

2.2.5. Odkup

Naložbeno zavarovanje **Junior** omogoča zavarovalcu odkup zavarovanja po najmanj šestih mesecih trajanja zavarovanja in ob pogoju, da je bilo vplačanih za najmanj šest mesecev premij. Odkupna VEP na osebem računu zavarovalca se deli na začetne in ostale enote, ki se obračunajo različno. Odkupna vrednost začetnih enot je produkt VEP posamičnega investicijskega sklada in odkupnega faktorja, ki je naveden v tabeli odkupnih vrednosti na zavarovalni polici. Ostale enote so enake VEP posameznega investicijskega sklada.

Odkup zavarovanja je možen samo izredno in pod določenimi pogoji. Ti pogoji so: izselitev iz države, smrt upravičenca ali ožjega družinskega člana, 100 % trajna invalidnost, izguba poslovne sposobnosti, težja bolezen zavarovane osebe, razveza zakonske zveze pri vzajemnem zavarovanju, nepretrgana brezposelnost zavarovalca, ki daljša od 6 mesecev in v primeru, da so se okoliščine od sklenitve zavarovalne pogodbe tako spremenile, da zaradi tega ni smiselno nadaljevati zavarovanja.

Prizma Junior omogoča odkup zavarovanja po poteku dveh let, če je zavarovanje sklenjeno na zavarovalno dobo do štirinajst let oziroma po poteku treh let trajanja zavarovanja, če je zavarovanje sklenjeno na zavarovalno dobo petnajst let ali več. Odkupna vrednost se izračuna po prodajni VEP.

Odkup vrednosti police se lahko izvede le v naslednjih primerih: izselitev iz države, smrt upravičenca ali ožjega družinskega člana, 100 % trajna invalidnost, izguba poslovne sposobnosti ali težja bolezen zavarovanca.

Pri zavarovanju **Moj Otrok** je možen odkup police, odkupna vrednost police pa je delež vrednosti premoženja. Delež je 99 %, če je do prvotno dogovorjenega poteka manj kot 2

leti, 98 %, če je do prvotno dogovorjenega poteka manj kot 5 let, 97 %, če je do prvotno dogovorjenega poteka manj kot 7 let, 96 %, če je do prvotno dogovorjenega poteka manj kot 10 let in 95 %, če je do prvotno dogovorjenega poteka 10 let ali več.

V primeru **Baby Garant** lahko zavarovalec zahteva odkup ali delni odkup zavarovanja, v kolikor sta pretekli vsaj dve zavarovalni leti ter sta bili vplačani vsaj dve letni premiji. Pri delnem odkupu lahko zavarovalec odkupi največ 80 % vrednosti premoženja na svojem osebnem računu, preostala vrednost na osebnem računu, pa ne sme biti nižja od 400 EUR. Pri zavarovanjih z enkratno premijo se pri delnem odkupu sorazmerno z odstotkom odkupa vrednosti premoženja zniža tudi zavarovalna vsota za primer smrti, vendar najmanj do višine 2.500 EUR nad vrednostjo enot na osebnem računu.

Pri **NLB Vita Razigrana** je odkup mogoč, pogoji pa so podobni kot pri ostalih.

Ugotavljam, da odkup zavarovanja je pri vseh naštetih produktih možen po dveh letih trajanja zavarovanja, z izjemo Juniorja. Pri Juniorju je možen odkup police že po šestih mesecih, če so bile vplačane premije za vseh šest mesecev. Na podlagi tega kriterija ugotavljam, da je zavarovanje Junior najmanj restriktivno.

2.2.6. Kapitalizacija

Pri **Juniorju** lahko pride do kapitalizacije zavarovanja, če premija tudi dva meseca po roku zapadlosti plačila ni bila vplačana. Najprej zavarovalnica obvesti zavarovalca o neplačilu premije. Če se zavarovalec ne odzove na obvestilo, lahko zavarovalnica spremeni zavarovanje v zavarovanje brez nadaljnega vplačevanja premij t.j. kapitalizira zavarovanje. To je mogoče le ob pogoju, da zavarovanje traja najmanj šest mesecev in je bilo vplačanih najmanj šest mesecev premij, v nasprotnem primeru pa zavarovalnica zavarovanje prekine. Ob kapitalizaciji zavarovalec sicer ne vplačuje premij, ostaja pa zavarovan za primer smrti in doživetja v višini vrednosti premoženja na naložbenem računu. Vsa dodatna zavarovanja in nezgodno zavarovanje otrok pa ob kapitalizaciji prenehajo.

Prizma Junior omogoča kapitalizacijo zavarovanja, če so bile plačane vsaj dve leti oziroma tri letne premije za zavarovanja, sklenjena za dobo petnajst ali več let, in zavarovalec ne želi več nadaljevati s plačevanjem premije. V primeru kapitalizacije sta zavarovalna vsota za smrt in zavarovalnina za hujšo bolezen, v kolikor gre tudi za tovrstno zavarovanje, enaki vrednosti premoženja na osebnem računu.

V splošnih pogojih zavarovanj **Moj Otrok** in **Baby Garant**, kapitalizacija ni omenjena.

NLB Vita Razigrana omogoča kapitalizacijo, če so bile do tedaj vplačane vsaj tri letne premije. Z dnem nastopa kapitalizacije prenehajo vsa zavarovalna kritja razen osnovnega življenjskega zavarovanja, preneha se obračunavati riziko premijo, zavarovalnica pa je kot zavarovalnino ob nastopu zavarovalnega primera dolžna izplačati tekočo vrednost police.

Ugotavljam, da kapitalizacija je mogoča pri Juniorju, Prizmi junior in NLB Vita Razigrani, splošni pogoji Moj otrok in Baby GaranT pa je ne omenjajo. Najmanj restriktivno zavarovanje je Junior, kjer je kapitalizacija možna že po šestih mesecih trajanja zavarovanja.

2.2.7. Obnovitev

Kapitalizirano zavarovalno polico je možno pod določenimi pogoji tudi obnoviti. Pri **Juniorju** je mogoče polico obnoviti, če zavarovalec plača vse dospele premije vključno z zamudnimi obrestmi in se strinja z novo ustrezno preračunano zajamčeno zavarovalno vsoto ob ustreznem zavarovalčevem zdravstvenem stanju. V primeru obnovitve zavarovanja v treh mesecih po kapitalizaciji, je zavarovalnica dolžna polico obnoviti ne glede na zavarovalčevo zdravstveno stanje.

Prizma Junior omogoča obnovitev zavarovanja.

Pri **Moj Otrok** je zavarovanje možno na pisno zahtevo zavarovalca obnoviti, vendar najkasneje v roku 2-h let po prekinitvi pogodbe.

V splošnih pogojih **Baby GaranT** obnovitev zavarovanja ni omenjena.

Zavarovalec lahko pri zavarovanju NLB Vita **Razigrana** kadarkoli s ponudbo predlaga zavarovalnici, da se kapitalizirano zavarovanje obnovi tako, da se doba zavarovalnega kritja za vsa zavarovanja, vključena v zavarovalno pogodbo, ponovno začne (obnova zavarovanja), pri čemer pa takšna ponudba učinkuje le v primeru, da zavarovalec sočasno plača zavarovalnici vse do tedaj zapadle in neplačane obroke premije.

Ugotavljam, da obnovitev police je mogoča pri štirih od zgoraj naštetih zavarovanjih, le v splošnih pogojih Baby GaranT ni omenjena. Pogoji glede obnovitve police so si pri vseh zavarovanjih zelo podobni, zato ni možno ovrednotiti, katero od navedenih zavarovanj je v tem pogledu najbolj fleksibilno.

2.2.8. Možnost priključitve dodatnih zavarovanj

Pri zavarovanju **Junior** lahko zavarovalec poleg lastnega nezgodnega zavarovanja, nezgodno zavaruje tudi otroke. Za nezgodno zavarovanje otrok veljajo isti splošni pogoji

kot za nezgodno zavarovanje oseb. Razlika je le v tem, da plačilo premije za nezgodno zavarovanje otrok nastopi šele po enem letu od sklenitve zavarovanja. Otrok je nezgodno zavarovan ne glede na zdravstveno stanje in starost, poleg tega pa zanj ni potrebno izpolnjevati vprašalnika o njegovem zdravstvenem stanju. Otrok je zavarovan za primer nezgodne smrti, invalidnosti, upravičen pa je tudi do nadomestila za bolnišnični dan ter dnevnega nadomestila. Dodatno nezgodno zavarovanje otrok velja do 30. septembra tistega leta, ko otrok izpolni 19 let.

Prizma Junior omogoča priključitev zavarovanja za 19 hujših bolezni in možnost priključitve nezgodnega zavarovanja.

Pri zavarovanju **Moj Otrok** obstaja možnost dodatnega nezgodnega zavarovanja. Otrok je nezgodno zavarovan za primer nezgodne smrti v višini 5.000 EUR in za invalidnost zaradi nezgode v višini 15.000 EUR.

Baby GaranT ne omogoča priključitve dodatnih zavarovanj.

Pri **NLB Vita Razigrana** so možna dodatna zavarovanja, in sicer dodatno življenjsko zavarovanje ter dodatno nezgodno zavarovanje.

Ugotavljam, **da** je po tem kriteriju težko natančno ovrednotiti, katero zavarovanje je najugodnejše. Vsa omenjena zavarovanja, z izjemo Baby GaranT, omogočajo priključitev različnih dodatnih zavarovanj. Posebnost Juniorja je, da poleg nezgodnega zavarovanja zavarovalca omogoča tudi dodatno nezgodno zavarovanje otrok. Zanimiva pa je možnost priključitve zavarovanja za 19 hujših bolezni, ki jo omogoča Prizma Junior.

Tabela 3: Medsebojna primerjava zavarovanj na podlagi splošnih pogojev in dodatnih možnosti med trajanjem zavarovanja

OPCIJE PRI ZAVAROVANJU	Junior	Prizma Junior	Moj otrok	Baby Garant	NLB Vita Razigrana
Starostne omejitve in zavarovalna doba	14-65 let; 10-25 let	14-70 let; 5-25 let	18-25 let; najmanj 10 let	14-65 let; 5-25 let	14-66 let; 8-37 let
Zavarovalna vsota in zavarovalna premija	35 EUR (50 EUR za 2 otroka); n.n.	20 EUR; 2.000 EUR	25 EUR; n.n.	50 EUR; 2.500 EUR	35 EUR; 3.000 EUR
Zajamčena zavarovalna vsota in izplačilo ob doživetju	/	/	/	/	/
Vodenje osebnega računa in vrednost premoženja	DA	DA	DA	DA	DA
Razdelitev premije med skladi in izbira investicijskih skladov	3 hkrati; 25 izbire	5 hkrati; 22 izbire	6 hkrati; 41 izbire	1 hkrati; 5 izbire	5 hkrati; 12 izbire
Prenos sredstev med skladi	DA	DA	DA	DA	DA
Sprememba višine premije in zajamčene zavarovalne vsote	DA	DA	DA	DA	DA
Možnost izrednih vplačil	DA	DA	DA	DA	DA
Predujem	DA	DA	DA	n.p.	n.p.
Mirovanje	DA	DA	n.p.	n.p.	DA
Odkup	DA	DA	DA	DA	DA
Kapitalizacija	DA	DA	n.p.	n.p.	DA
Obnovitev	DA	DA	DA	n.p.	DA
Možnost priključitve dodatnih zavarovanj	nezgodno zavarovanje otrok	zavarovanje za 19 bolezni; nezgodno zavarovanje	nezgodno zavarovanje	NE	življenjsko in nezgodno zavarovanje

Vir: Splošni pogoji Baby Garant, Splošni pogoji Naložbeno zavarovanje Junior, Splošni pogoji NLB Vita Razigrana Splošni pogoji Prizma Junior

3. PRIMERJAVA PRIČAKOVANE VREDNOSTI OB DOŽIVETJU ZAVAROVANJA JUNIOR S KONKURENČNIMI ZAVAROVANJI V SLOVENIJI

V tem poglavju diplomskega dela bom primerjal in interpretiral štiri pričakovane vrednosti ob doživetju med posameznimi zavarovanji, in sicer ob spremenljivkah spol zavarovalca, spol in starost zavarovalca, dolžina zavarovalne dobe ter pričakovana donosnost. Bistvo primerjave izračunov je pojasniti ali omenjene spremenljivke vplivajo na končno višino pričakovane vrednosti ob doživetju in v primeru da vplivajo v kolikšni meri. Hkrati bom poskušal pojasniti tudi kako se razlike kažejo pri posamezni zavarovalnici ter katera zavarovalnica nudi najvišjo pričakovano vrednost ob doživetju.

Za natančnejšo analizo in interpretacijo podatkov sem jih poskušal pridobiti čim več, vendar je razpoložljivost le-teh s strani različnih zavarovalnic slaba, zato sem poskušal najti najbližji skupni imenovalec, ki bi še omogočil ustrezno reprezentativnost pridobljenih podatkov.

Prvi problem, na katerega sem naletel je dejstvo, da imajo zavarovalnice ponavadi tri vnaprej podane pričakovane stopnje donosnosti, ki pa se medsebojno razlikujejo. Tudi spletni kalkulatorji ne omogočajo poljubne izbire pričakovane donosnosti, pač pa le nekatere specifične vrednosti. Tako nekatere zavarovalnice navajajo 6 %, 8 % in 10 % pričakovano stopnjo donosnosti, druge 8 %, 10 % in 12 %, le Prizma Junior in Moj otrok sta zelo fleksibilni v informativnih izračunih, saj omogočata poljubno izbiro stopnje donosa. Za nekatera zavarovanja ni bilo mogoče pridobiti pričakovane vrednosti police ob dospelju, zato jih v analizo nisem vključil. V svojih primerjavah sem največkrat uporabil 8 % stopnjo donosnosti, saj je bila navedena pri največ zavarovalnicah.

Druga težava, s katero sem se soočil, je bila višina zavarovalne vsote, saj se ta glede na vplačano premijo razlikuje od zavarovalnice do zavarovalnice. S preizkušanjem sem poiskal najustreznejšo višino premije, ki omogoča pri vseh zavarovalnicah enako višino zavarovalne vsote. Tako sem pri prvi in tretji primerjavi izbral vsoto 9.000 EUR ter pri drugi in četrti 12.000 EUR.

3.1. PRIMERJAVA VIŠIN PVD GLEDE NA SPOL ZAVAROVANCA

Pomemben kriterij, ki ga zavarovalnice upoštevajo pri sklenitvi življenjskih zavarovanj, je spol zavarovanca. V Sloveniji se je v zadnjih petdesetih letih življenjska doba podaljšala za 11 let. Deček, ki je bil v Sloveniji rojen v letih 2002/2003, lahko pričakuje, da bo živel 73 let, deklica rojena v enakem obdobju pa skoraj 81 let. Ker je pričakovana življenjska doba žensk daljša od moških, bom s spodnjim primerom poskusil ugotoviti vpliv le-te na vrednost Naložbenega življenjskega zavarovanja (v nadaljevanju NŽZ) ob doživetju zavarovanca.

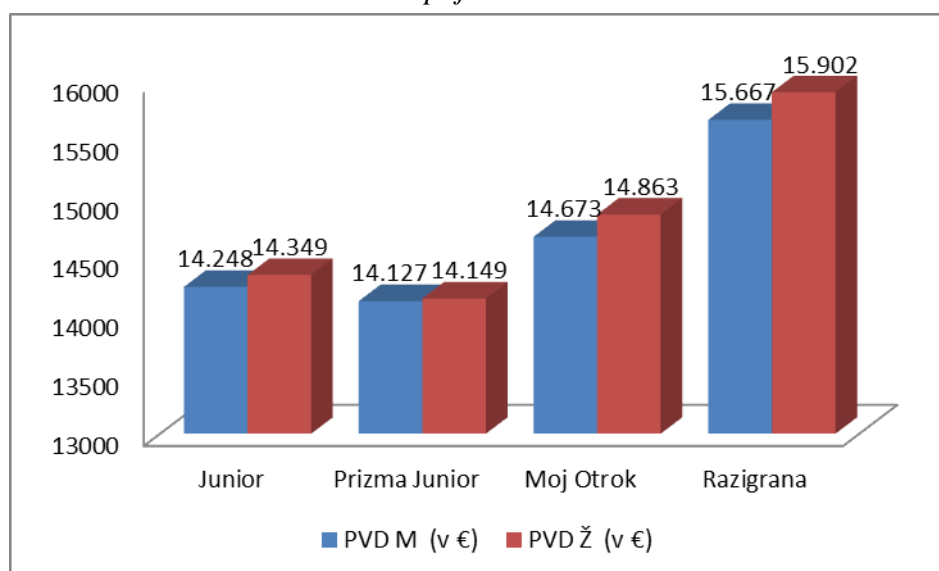
V prvi primerjavi bom medseboj primerjal **pričakovano vrednost ob doživetju** (v nadaljevanju PVD) moškega in ženske, starega 30 let, ob dobi trajanja zavarovanja 15 let, z mesečno premijo 50 EUR in višino zavarovalne vsote 9.000 EUR.

Tabela 4: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 30 let starega moškega in žensko ob mesečni premiji 50 €, zavarovalni dobi 15 let in stopnji donosnosti 8 %.

ZAVAROVANJE	PVD M (v €)	PVD Ž (v €)	PVD Ž/PVD M (v %)
Junior	14.248	14.349	0,71
Prizma Junior	14.127	14.149	0,16
Moj Otrok	14.673	14.863	1,29
NLB Vita Razigrana	15.667	15.902	1,50

Vir: Izračuni na spletni strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

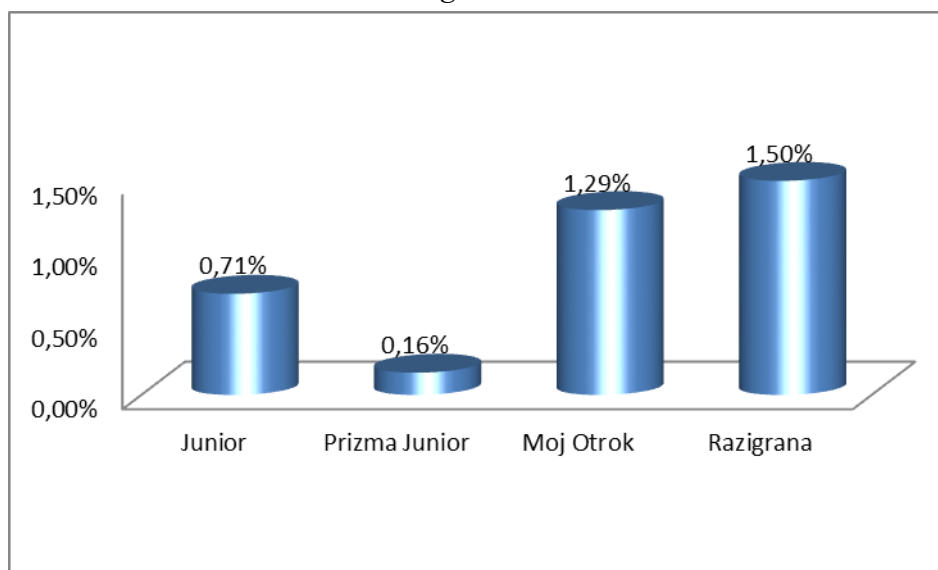
Slika 1: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 30 let starega moškega in žensko ob mesečni premiji 50 €, zavarovalni dobi 15 let in stopnji donosnosti 8 %.

Vir: Izračuni na spletni strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

Na podlagi rezultatov prikazanih v tabeli 4 ter sliki 1, lahko sklepamo, da zavarovanje Junior v absolutnem smislu ob navedenih spremenljivkah ni najdonosnejše zavarovanje. Ob donosnosti 8 % se je slabše odrezala le Prizma Junior, medtem ko sta bili zavarovanji Moj otrok ter NLB Vita Razigrana opazno donosnejši od Juniorja pri obeh spolih. Najdonosnejše zavarovanje je NLB Vita Razigrana.

Slika 2: Koeficient PVD Ž/PVD M za posamezno naložbeno zavarovanje za 30 let starega moškega in žensko

Vir: Izračuni na spletni strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

Pri primerjavi vpliva spola na pričakovano vrednost zavarovanja ob doživetju se Junior uvršča na drugo mesto. To pomeni, da je pri Juniorju vpliv spola zavarovalca na pričakovano vrednost ob doživetju relativno nizek glede na konkurenco. Nižje razlike so le pri Prizmi Junior, medtem ko Moj otrok in NLB Vita Razigrana najopaznejše razlikujeta med spoloma.

3.2. PRIMERJAVA VIŠIN PVD OB DOŽIVETJU GLEDE NA SPOL IN STAROST ZAVAROVANCA

Eden izmed bolj razširjenih argumentov pri trženju življenjskih zavarovanj je dejstvo, da je potrebno skleniti zavarovanje čimprej (do starosti približno 30 let), saj so kasneje stroški zavarovanja višji, za isto višino premije se dobi manj, pred sklenitvijo življenjskega zavarovanja je potreben zdravniški pregled itd. Zato bom na spodnjem primeru prikazal kako se spreminja zavarovalna vsota glede na spol in starost sklenitelja zavarovanja. Poskušal bom ugotoviti kako velike so razlike med zavarovanji.

Pri tem primeru sem uporabil 27 let starega moškega in žensko s trajanjem zavarovalne dobe 20 let, ki mesečno vplačujeta premijo 50 EUR, zavarovalna vsota za smrt pa znaša 12.000 EUR. Drug primerjani par ima zavarovanje sklenjeno ob enakih pogojih, le da sta zavarovanca stara 45 let.

Na podlagi izračunov v spodnji tabeli je možno potrditi domnevo iz uvoda, torej da starejši zavarovalci lahko pričakujejo nižjo vrednost premoženja kot mlajši zavarovalci, kar velja za oba spola enako.

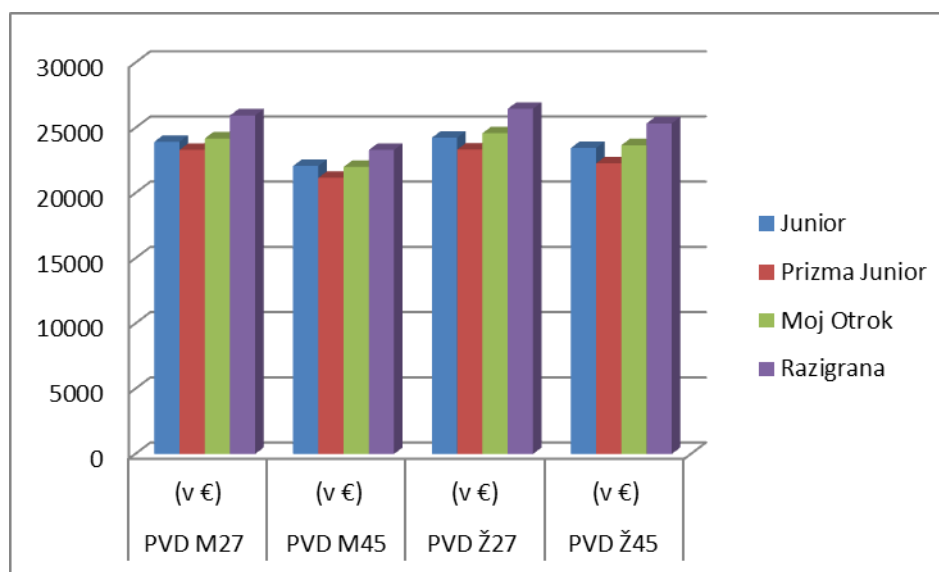
Tabela 5: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 in 45 let starega moškega in žensko ob mesečni premiji 50 €, zavarovalni dobi 20 let in ob donosnosti 8 %.

ZAVAROVANJE	PVD M27 (v €)	PVD M45 (v €)	PVD M45 / PVD M27 (v %)	PVD Ž27 (v €)	PVD Ž45 (v €)	PVD Ž45 / PVD Ž27 (v %)
Junior	23.929	22.077	-7,74	24.247	23.459	-3,25
Prizma Junior	23.308	21.172	-9,16	23.335	22.282	-4,51
Moj Otrok	24.188	22.005	-9,03	24.592	23.668	-3,76
NLB Vita Razigrana	25.950	23.310	-10,17	26.464	25.343	-4,24

Vir: Izračuni na spletni strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

V absolutnem smislu je ob navedenih spremenljivkah, tako za moške kot za ženske pri obeh starostih, cenovno najugodnejše zavarovanje NLB Vita Razigrana. Sledi ji Moj Otrok, Junior pa je na predzadnjem mestu.

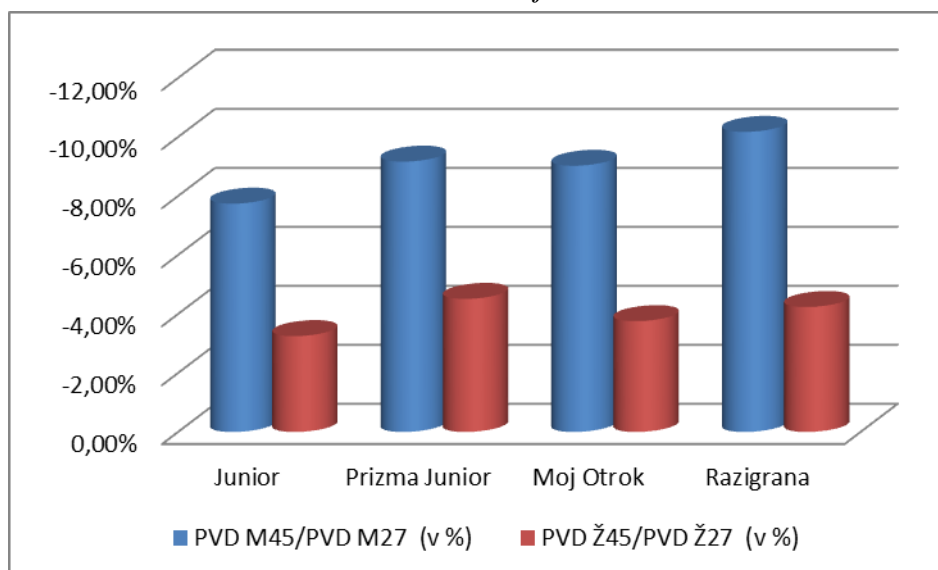
Slika 3: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 in 45 let starega moškega in žensko ob mesečni premiji 50 €, zavarovalni dobi 20 let in donosnosti 8 %.

Vir: Izračuni na spletni strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

Primerjava zavarovanj glede vpliva spola in starosti na pričakovano vrednost ob doživetju kaže na to, da zavarovalnice na splošno veliko bolj razlikujejo glede na starost pri moških, kot pri ženskah. Razlike med moškimi in ženskami so v razponu med 4 in 5 odstotnih točk; torej je moški pri višji starosti upravičen do bistveno nižje PVD kot ženska. Sklepamo torej, da je starost zavarovalca bistveno pomembnejši dejavnik pri moških kot pri ženskah, kjer ne igra bistvene vloge.

Slika 4: Koeficienta PVD M45/PVD M27 in PVD Ž45/PVD Ž27 za posamezno naložbeno zavarovanje

Vir: Izračuni na spletni strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

Največje razlike pri moškem spolu je opaziti pri zavarovanju NLB Vita Razigrani, saj se PVD za moškega, ki se zavaruje pri 27-ih letih za 10 % razlikuje od PVD moškega, ki se zavaruje pri 45-ih letih ob ostalih nespremenjenih pogojih. Junior pri moških najmanj razlikuje glede na starost.

Pri zavarovanju žensk na splošno opazimo manj razlikovanja glede na starost, prav tako pa so manjša tudi odstopanja med zavarovanji, ki se gibljejo v razponu med 3 in 4 %. Glede razlik med spoloma in starostjo zavarovanca najmanj razlik opazimo pri zavarovanju Junior, največ pa pri zavarovanju Prizma Junior.

3.3. PRIMERJAVA VIŠIN PVD GLEDE NA DOLŽINO ZAVAROVALNE DOBE

V tem delu diplomskega dela bom opravil primerjavo med 27 let starim moškim in žensko, ki skleneta naložbeno življenjsko zavarovanje za zavarovalno dobo 15 let in mesečno vplačujeta premijo 50 EUR, zavarovalna vsota pa znaša 9.000 EUR, ter na drugi strani z enakimi pogoji, le da je zavarovanje v tem primeru sklenjeno za zavarovalno dobo 20 let in je zato posledično zavarovalna vsota 12.000 EUR.

Na podlagi izračunov iz spodnje tabele lahko ugotovimo, da je trajanje zavarovalne dobe izjemno pomemben dejavnik pri NŽZ. S primerjavo krajše in daljše zavarovalne dobe lahko vidimo zakonitosti obrestno obrestnega računa, saj se pri nekaterih zavarovalnicah pričakovana vrednost premoženja ob doživetju v 5-ih letih skoraj podvoji.

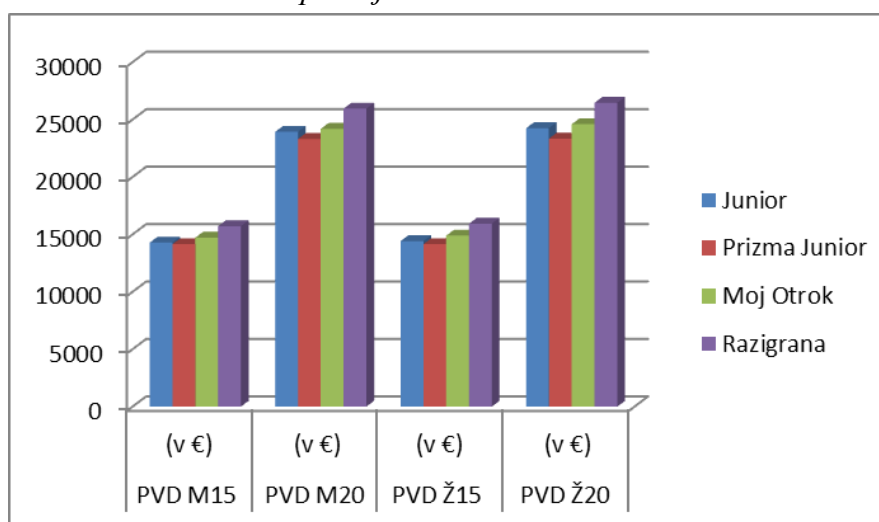

Tabela 6: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 let starega moškega in žensko, pri zavarovalni dobi 15 in 20 let, mesečni premiji 50 € in ob donosnosti 8 %.

ZAVAROVANJE	PVD M15 (v €)	PVD M20 (v €)	PVD M20 / PVD M15 (v %)	PVD Ž15 (v €)	PVD Ž20 (v €)	PVD Ž20 / PVD Ž15 (v %)
Junior	14.284	23.929	67,52	14.416	24.247	68,20
Prizma Junior	14.146	23.308	64,77	14.150	23.335	64,91
Moj Otrok	14.720	24.188	64,32	14.891	24.592	65,15
NLB Vita Razigrana	15.716	25.950	65,12	15.934	26.464	66,09

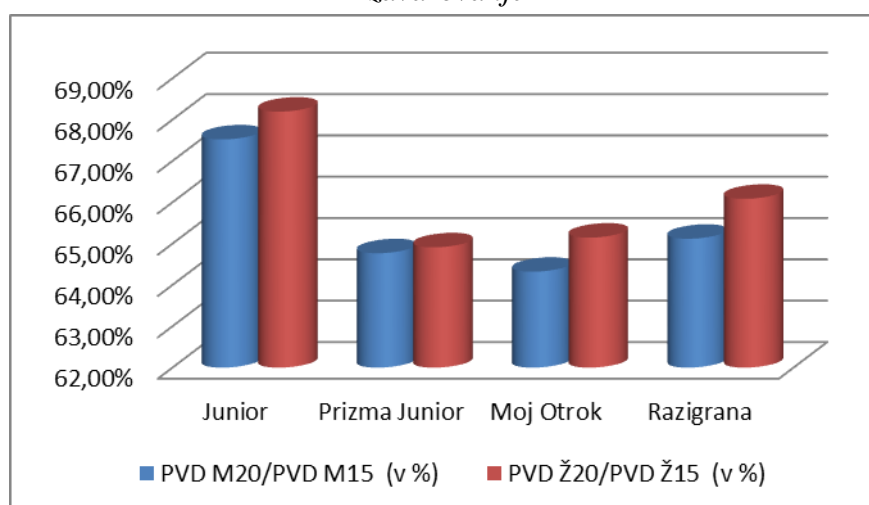
Vir: Izračuni na spletni strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

Slika 5: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 let starega moškega in žensko, pri zavarovalni dobi 15 in 20 let, ob mesečni premiji 50 € in donosnosti 8 %.

Vir: Izračuni na spletni strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

Slika 6: Koeficienta PVD M20/PVD M15 in PVD Ž20/PVD Ž15 za posamezno naložbeno zavarovanje

Vir: Izračuni na spletni strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

Na podlagi primerjave zavarovanj ob različnih zavarovalnih dobah lahko ugotovimo, da prihaja do največjih razlik pri PVD glede na dolžino zavarovalne dobe pri zavarovanju Junior, najmanj pa pri Moj otrok. To pomeni, da zavarovalec na dolgi rok relativno največ pridobi pri Juniorju, najmanj pa pri Moj otrok.

3.4. PRIMERJAVA VIŠIN PVD OB DOŽIVETJU GLEDE NA PRIČAKOVANO DONOSNOST

V tem delu bom za primerjavo vzel 27 let staro žensko, ki sklene zavarovanje za 20 let, mesečna premija je 50 EUR, zavarovalna vsota ob donosnosti 8 % in 10 % za smrt pa znaša 12.000 EUR.

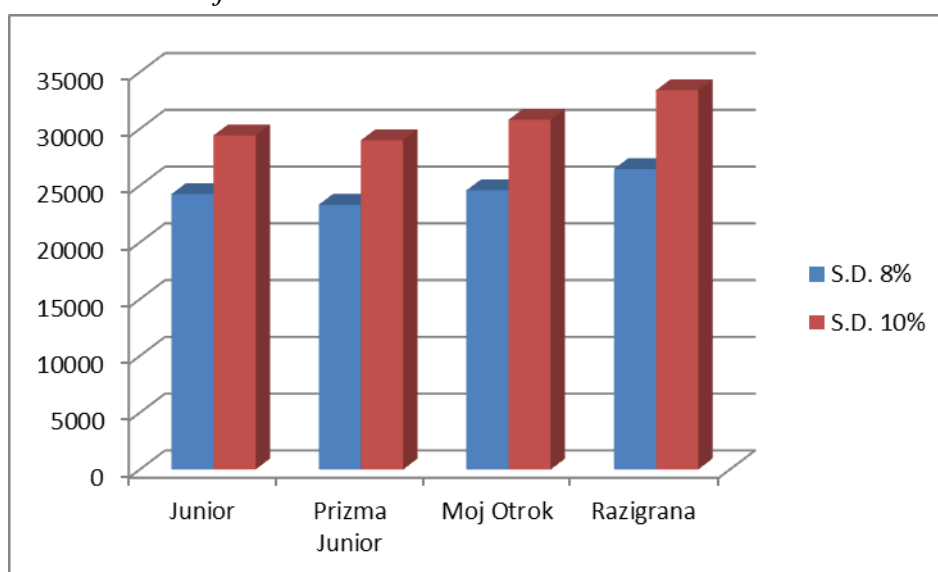
Tabela 7: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 let staro žensko ob donosnosti 8 % in 10 %

ZAVAROVANJE	S.D. 8 %	S.D. 10 %	S.D. 10 % / S.D. 8 %
Junior	24.247	29.425	121,36 %
Prizma Junior	23.335	29.009	124,32 %
Moj Otrok	24.592	30.809	125,28 %
NLB Vita Razigrana	26.464	33.407	126,24 %

Vir: Izračuni na spletni strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

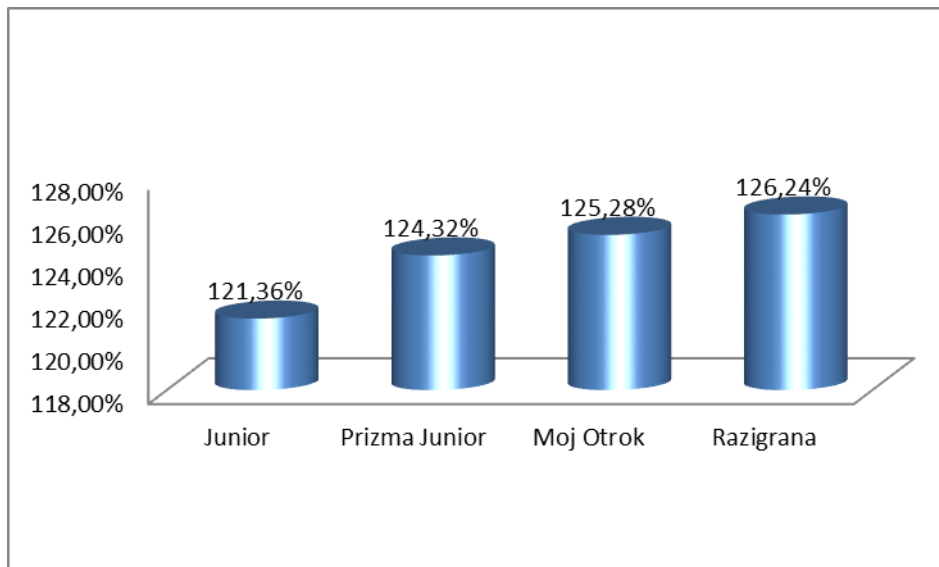
V absolutnem smislu je tako ob donosnosti 8 % kot ob donosnosti 10 % najugodnejše zavarovanje NLB Vita Razigrana, saj je PVD v obeh primerih najvišja. Junior se v obeh primerih uvršča med manj donosna zavarovanja.

Slika 7: PVD po različnih zavarovanjih v letu 2010 (v EUR) za posamezno naložbeno zavarovanje za 27 let staro žensko ob donosnosti 8 % in 10 %

Vir: Izračuni na spletne strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

Slika 8: Koefficient S.D. 10 %/S.D. 8 % za posamezno naložbeno zavarovanje

Vir: Izračuni na spletne strani zavarovalnic: Triglav, Maribor, Tilia in NLB Vita.

Primerjava vpliva različnih stopenj donosnosti med posameznimi zavarovanji na PVD uvršča Junior med najmanj odzivna zavarovanja. Če se spremeni stopnja donosnosti za 2 odstotni točki, se to najbolj odrazi pri NLB Vita Razigrani, kjer so razlike največje. Junior se uvršča najnižje, saj so razlike v PVD pri njem najnižje.

4. SKLEP

Življenjska zavarovanja postajajo čedalje bolj pomembna oblika zavarovanj in se razvijajo v skladu s potrebami ljudi. Življenjsko zavarovanje je osebno zavarovanje, ki se nanaša na zavarovanje za nevarnosti, ki pretijo človeku, njegovemu življenju in njegovi integriteti. Temelji na negotovosti trajanja človekovega življenja. Gre torej za zavarovanje človekovega življenja za primer pogodbenega dogodka in za obdobje, za katero je zavarovanje sklenjeno.

Pomen življenjskih zavarovanj lahko analiziramo z vidika posameznika ali z vidika celotne družbe. Z vidika posameznika življenjsko zavarovanje zagotavlja ekonomsko varnost družini zavarovalca v primeru njegove smrti, zavarovalcu omogoča varčevanje, finančno varnost ob upokojitvi ter služi kot instrument zavarovanja posojila. Z vidika družbe pa lajša breme pokojninske blagajne ter služi kot podpora stabilnih naložb v gospodarstvo.

Kot ena izmed pomembnejših oblik življenjskega zavarovanja se je razvilo Naložbeno življenjsko zavarovanje, ki je oblika življenjskega zavarovanja, pri katerem poleg zavarovanja za primer smrti, varčujemo v izbranih vzajemnih skladih. Izplačana zavarovalna vsota ni znana vnaprej in je odvisna od vrednosti indeksa, na katerega je vezana. Investicijski skladi so institucije finančnega trga, ki zbirajo denarna sredstva investitorjev in tako zbrana denarna sredstva investirajo v različne vrste naložb, ki tvorijo

portfelj investicijskega sklada. V skladu s slovensko zakonodajo ločimo odprte investicijske sklade ali vzajemne sklade in zaprte investicijske sklade ali investicijske družbe.

Na slovenskem zavarovalnem trgu so se naložbena življenjska zavarovanja prvič pojavila v letu 1999, ko je bila spremenjena pokojninska zakonodaja. Takrat so zavarovalnice in pokojninske družbe začele prodajati prostovoljna dodatna pokojninska zavarovanja. S sprejetjem Zakona o zavarovalništvu leta 2000, ki je uskladal slovensko zavarovalniško zakonodajo z evropsko, so bili postavljeni zakonski okviri za možnost hitrejšega razvoja takšnih zavarovanj. Odprt je bil slovenski zavarovalni trg, tuje osebe pa so postale izenačene z domačimi glede kapitalskih naložb v zavarovalnice in glede ustanavljanja zavarovalnic. Omogočeno je bilo ustanavljanje podružnic tujih zavarovalnic.

Danes obstaja na trgu veliko različnih oblik življenjskih zavarovanj, ki so namenjena različnim ciljnim skupinam. Ena izmed novejših, a hkrati zelo pomembnih oblik, je življenjsko zavarovanje namenjeno zagotavljanju varnosti otrok, ki mi je zaradi mojih preteklih izkušenj še posebej zanimivo.

V svojem diplomskem delu sem podrobneje predstavil pet naložbenih življenjskih zavarovanj, katerih namen je varčevanje za otrokovo prihodnost oziroma zagotavljanje finančne pomoči v primeru smrti staršev. Pri analizi sem primerjal naslednja zavarovanja: Naložbeno zavarovanje Junior, Prizma Junior, Moj otrok, Baby GaranT ter NLB Vita Razigrana. Primerjal sem jih na podlagi splošnih pogojev zavarovanj (splošnih značilnosti zavarovanj in možnosti med trajanjem zavarovanja) ter na podlagi pričakovane vrednosti ob doživetju ob različnih zavarovalnih pogojih.

Rezultati primerjalne analize splošnih pogojev zavarovanj kažejo, da so si členi splošnih pogojev načeloma zelo podobni, so pa v določenih točkah opazna odstopanja. Večjih razlik ni opaziti pri postavkah ZZV in izplačilo ob doživetju, vodenju osebnega računa, prenosu sredstev med skladi, sprememb višine premije in ZZV, možnostjo izrednih vplačil, predujemom, mirovanju, odkupu, kapitalizaciji in obnovitvi. Splošni pogoji zgoraj navedenih zavarovanj, se v omenjenih točkah razlikujejo le v podrobnostih. Večje razlike je mogoče zaznati pri postavkah starostne omejitve in zavarovalne dobe, zavarovalne vsote in zavarovalne premije, razdelitve premij med skladi in izbiri investicijskih skladov ter možnosti priključitve dodatnih zavarovanj. Pri teh so prisotne opaznejše razlike med zavarovanji. Služijo lahko kot pomoč pri opredelitvi, katero zavarovanje je konkurenčnejše in primernejše za posameznika.

Primerjava pričakovane vrednosti ob doživetju temelji na primerjavi štirih spremenljivk, in sicer glede na spol zavarovanca, glede na spol in starost zavarovanca, glede na dolžino zavarovalne dobe in glede na pričakovano vrednost ob doživetju. Namen te primerjave je bil prikazati ali in v kolikšni meri omenjene spremenljivke vplivajo na končno višino

pričakovane vrednosti ob doživetju, kakšne so razlike med posameznimi zavarovalnicami in katera zavarovalnica nudi najvišjo pričakovano vrednost ob doživetju. Analiza je pokazala, da imajo izbrane spremenljivke velik vpliv na pričakovano vrednost ob doživetju, le-ta pa se tudi razlikuje med različnimi zavarovanji.

V svojem diplomskem delu sem preizkušal naslednji dve hipotezi: (i) Naložbeno zavarovanje Junior zavarovalcu omogoča največjo fleksibilnost med trajanjem zavarovanja v primerjavi z ostalimi konkurenčnimi produkti.; (ii) Naložbeno zavarovanje Junior je stroškovno najučinkovitejše zavarovanje, kar se kaže preko najvišje pričakovane vrednosti ob doživetju izmed vseh ostalih konkurenčnih produktov.

Medsebojna primerjava splošnih pogojev zavarovanj v tretjem poglavju diplomskega dela služi kot osnova za testiranje prve hipoteze. Menim, da prve hipoteze ni mogoče ne potrditi, ne ovreči. Glede na podatke iz splošnih pogojev namreč ni mogoče empirično ovrednotiti posameznih kriterijev, zato medsebojna primerjava zavarovanj glede na kriterij fleksibilnosti ni mogoča. Podatki so nemerljivi, pomanjkljivi, preveč splošni ter v splošnem težko primerljivi. Tako ne moremo z gotovostjo trditi, da Naložbeno zavarovanje Junior zavarovalcu omogoča največjo fleksibilnost med trajanjem zavarovanja v primerjavi z ostalimi konkurenčnimi produkti.

Drugo hipotezo sem preverjal s primerjavo zavarovanj na podlagi pričakovane vrednosti ob doživetju v četrtem poglavju diplomskega dela. Izračuni in ugotovitve ob spremenljivkah spol zavarovalca, starost zavarovalca, dolžina zavarovalne dobe ter ob neposredni primerjavi med zavarovanji ovračajo drugo hipotezo. Naložbeno zavarovanje Junior stroškovno ni najučinkovitejše zavarovanje, saj v primerjavi z ostalimi konkurenčnimi produkti ne dosega najvišje pričakovane vrednosti ob doživetju.

5. LITERATURA IN VIRI

1. Benko, M. (2005). *Naložbena življenjska zavarovanjan* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
2. Bijelić, M. (1998). *Zavarovanje in pozavarovanje*. Ljubljana: Art agencija za Slovenico.
3. Bodie, Z., Kane, A., & Marcus A. J. (2001). *Investments*. New York: McGraw-Hill.
4. Bohinc A. (2002): *Najboljše življenjsko zavarovanje za vas*. *Kapital*, 12, 56–57.
5. Bogataj, M. (1998). *Življenjska zavarovanja*. Portorož: Fakulteta za pomorstvo in promet.
6. Boncelj, J. (1983). *Zavarovalna ekonomika*. Maribor: Založba Obzorja.
7. Dimovski V., & Gregorič, A. (2000): *Temelji bančništva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
8. *Dolceta, vrste življenjskih zavarovanj*. Najdeno 1. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://www.dolceta.eu/slovenija/Mod2/Vrste-zivljenjskih-zavarovanj.html>
9. Gole, H. (2006). *Finančne naložbe v življenjsko zavarovanje* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
10. Grobelšek, M. (1999). Triglav uvaja novosti. *Gospodarski vestnik*, 48(2), str. 30.
11. Ivanjko, Š. (1999). *Uvod v zavarovalno pravo*. Maribor: Pravna fakulteta.
12. Zavarovalnica Triglav d. d. (2006). *Življenjska zavarovanja* (interno gradivo). Ljubljana: Zavarovalnica Triglav.
13. Končina, M. (1994). *Trženje osebnih in premoženjskih zavarovanj na slovenskem zavarovalnem trgu*. Ljubljana: samozaložba.
14. OECD. (1996). *Policy Issues in Insurance: Investment, Taxation, Insolvency*. Centre for Co-operation with the Economies in Transition. Paris: OECD publication, str 169.
15. Slovensko zavarovalno združenje. (2011). *Statistični zavarovalniški bilten 2010*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.

16. Generali zavarovalnica. 2006. *Splošni pogoji Baby Garant*. Ljubljana: Zavarovalnica Generali.
17. Zavarovalnica Triglav. 2006. *Splošni pogoji Naložbeno zavarovanje Junior*. Ljubljana: Zavarovalnica Triglav.
18. Nova ljubljanska banka. 2009. *NLB Vita. 2009. Splošni pogoji NLB Vita Razigrana*. Ljubljana: NLB.
19. Zavarovalnica Maribor. 2008. *Splošni pogoji Prizma Junior*. Maribor: Zavarovalnica Maribor.
20. Swiss Re. (2003). *Unit-linked insurance in western Europe: regaining momentum?* Zurich: Sigma 3/2003(6).
21. *Zavarovalnica Maribor, pričakovana vrednost ob doživetju*. Najdeno 10. junija 2011 na spletnem naslovu <http://www.zmprizma.si/index.php?id=4>
22. *Zavarovalnica NLB Vita, pričakovana vrednost ob doživetju*. Najdeno 10. junija 2011 na spletnem naslovu <http://www.nlbvita.si/zavarovanja#-,-,-0>
23. *Zavarovalnica Tilia, pričakovana vrednost ob doživetju*. Najdeno 10. junija 2011 na spletnem naslovu <http://www.zav-tilia.si/si/zivljenje/nalozbeno/mojotrok/#pregled>
24. *Zavarovalnica Triglav, pričakovana vrednost ob doživetju*. Najdeno 10. junija 2011 na spletnem naslovu <https://www.triglav.si/wide.jsp?id=2058267401245947317&cset=1>
25. *Zavarovalnica Triglav, naložbena zavarovanja*. Najdeno 5. Aprila 2011 na spletnem naslovu <http://www.triglav.si/stran.asp?id=613>
26. Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (ZISDU), *Uradni list RS*, št. 110/2002.
27. Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (ZISDU-1-UPB1), *Uradni list RS*, št. 26/2005.
28. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar), *Uradni list RS*, št. 109/2006, 13/2000.